

AGDER
fylkeskommune

Vedlegg 1

Regional plan for mobilitet for Agder 2023 -2033

Barn og unges mobilitetsplan

Innhold

1	Barn og unges mobilitetsplan 2023-2033	3
2	Innledning/oppsummering.....	4
3	Hvor og hvordan barn og unge ferdes i trafikken.....	6
	3.1 Ny teknologi og nye reisemåter.	11
	3.2 Bedre trafiksikkerhet for barn og unge	12
	3.3 Hvordan barna kan påvirke og bli tatt hensyn til i planleggingen av dagens og framtidens transportløsninger.....	14
4	Oppsummering medvirkning.....	16
	4.1 Konkret oppfølging av barn og unges mobilitetsplan.....	21
	4.1.1 Jobbe for et bedre kollektivtilbud til barn og unge.....	22
	4.1.10 Gjøre det trygt å gå og sykle til skolen	22
5	Del 2 Metode, prosess.....	25
6	Referanseliste	61

1 Barn og unges mobilitetsplan 2023-2033

Barn og unges råd om mobilitet/transport/reiser er den del av Regional plan for Agder 2023-2033, og en oppfølging av Barnas transportplan i nåværende nasjonal transportplan (2022-2033):

- **det er billigere å sikre vei enn å tape liv**
- **det er viktig med trafikkopplæring fra tidlig alder, og gjennom hele livet**
- **det skal settes krav til alle kommuner om at alle skal ha en trygg og sikker gang -og sykkelvei**
- **det er viktig at barn og unge i hele Agder skal ha et godt nok kollektivtilbud**
- **pris- alle skal med. Billigere buss til barn og unge**
- **det skal jobbes mot et mer miljøvennlig reisetilbud**
- **det er viktig å tenke på at de i distriktene ikke har samme muligheter som de i byer og tettsteder**
- **sikkerhet i buss og på bussholdeplasser**
- **bestillingsruter er et godt tilbud i distriktene**

Barn og unge på Agder har selv laget sin egen mobilitets plan. Den består av 9 råd til planleggere, politikere og voksne generelt. Disse rådene har blitt til gjennom samtaler, workshops og skriftlige tilbakemeldinger med et utvalg av barn og unge i fylkeskommunens eksisterende nettverk. Ungdommens fylkesutvalg har fungert som referansegruppe og har foretatt det endelige utvalg av rådene som presenteres under. Rådene er utelukkende formulert og valgt ut av barn og unge selv.

2 Innledning/oppsummering

Denne rapporten presenterer bakgrunnen for at Barnas mobilitetsplan er blitt en del av regional plan for mobilitet Agder 2023-2033. Hvilket lovverk, nasjonale føringer og kunnskapsbase ligger til grunn for å ta hensyn til barn og unge innen planlegging generelt, og transport og mobilitetsplanlegging spesielt.

Videre forklarer rapporten hvordan prosessen har vært for å komme fram til barn og unges råd. Medvirkningen representerer grunnlaget for rådene i barn og unges mobilitetsplan på Agder 2023-2033. Rapporten er inndelt i to deler, hvor del 2 er utskrifter av medvirkningsprosessen.

Basert på samtaler, workshops og en spørreundersøkelse har vi samlet de tema barn og unge selv har vært mest opptatt av. Vi har besøkt etablerte nettverk og brukt møtepunkter som fylkeskommunen er engasjert i. Ungdommens fylkesutvalg Agder er brukt som en referansegruppe, og de har foretatt det endelige utvalget av råd fra barn og unge. Disse rådene skal nå som en del av regional plan for mobilitet ut på høring. Vi legger også opp til en egen høringsrunde med barn- og ungdomsrådene.

Medvirkning barn og unge – lovverk

Barn og unge under 18 har ikke stemmerett. Barn og unges medvirkning handler om muligheter til reell påvirkning på viktige samfunnsområder gjennom formaliserte organer og organisasjoner. Det handler også om muligheter for den enkelte å bli hørt og ha innflytelse over områder som har betydning for eget liv.

Både internasjonalt lovverk, konvensjoner og retningslinjer, samt nasjonale lover pålegger samfunnet å ivareta barn og unges rettigheter.¹ FNs 2030 agenda, de 17 bærekrafts målene, har et sentralt prinsipp om at ingen skal utelates. I flere av målene er kvinner, barn, eldre og personer med funksjonsnedsettelse framhevet.

FNs barnekonvensjon handler om barn og unges rett til å bli hørt, og barnas beste skal være et grunnleggende hensyn i de saker som berører de. Andre nasjonale lover som har betydning er plan- og bygningsloven, kommuneloven, forvaltningsloven og folkehelsesloven.

¹ Barn og unge i plan og byggesak Rettleiar Oktober 2020, Kommunal og moderniseringsdepartementet

Barnas transportplan i NTP- Nasjonale føringer

Nasjonal transportplan 2022-2033 (NTP)² har et eget kapittel som omhandler hva barn og unge ser på som de viktigste utordringene innenfor mobilitet og transport. En tegne- og skrivekonkurranse ble arrangert av Samferdselsdepartementet hvor barn og unge har kunnet komme med sine forslag. Trygge skoleveier, miljøvennlig transport og bedre muligheter til å komme seg fram på egenhånd var de viktigste tema. Innspillene har blitt til kapittelet i NTP.

Formålet med *Barnas transportplan* er en synliggjøring av barn og unges behov innenfor transport og mobilitetsplanlegging. Videre skal planen stimulere aktører fylker og kommuner til å legge større vekt på hensynet til barn og unge i planleggingen av transportsystemet, både nasjonalt, regionalt og lokalt.

Regjeringen forventer at dette forankres i overordnede planer, og ressurser til tiltak må settes av i kommunale budsjett.³ Dette gjelder både for større investeringer og mindre lokale tiltak f.eks. fartsregulering, utforming av holdeplasser, drift og vedlikehold av gang og sykkelveier. Det er utformet egen tiltakskatalog som beskriver tilrettelegging for gang, sykkel og kollektivtransport.⁴

Barn og unge er både dagens og framtidens trafikanter. De bruker miljøvennlige transportmidler mer enn voksne. Kunnskap om hvordan de opplever transporthverdagen og om deres ønsker er viktig for planleggingen. De unge på Agder gjør oss også oppmerksomme på det;

«Det er også viktig å prioritere de unge siden det er vi som skal ta over landet» (Ungdom fra Agder, 2022)

Et godt transportsystem skal være trafiksikkert og tilpasset alle, og la barn og unge leve aktive liv i bygd og by. God trafikk- og arealplanlegging tar hensyn til de yngste og deres behov.

Regjeringen vil:

- gi barn gode muligheter til å være aktive og selvstendige trafikanter
- ta hensyn til barn og unges behov i areal- og transportplanleggingen
- prioritere en ramme på 500 mill. kroner i første seksårsperiode til tiltak som bedrer trafiksikkerheten for barn og unge, herunder etablere en tilskuddsordning for å stimulere til lokalt arbeid for trygge skoleveier og nærmiljøer

² [Nasjonal transportplan – NTP - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

³ <https://www.statsforvalteren.no/agder/plan-og-bygg/ny-veileder-barn-og-unge-i-plan-og-byggesak/>

⁴ [Hvordan ta hensyn til barn i planleggingen? - Tiltakskatalog for transport og miljø](#)

I kapittelet Barnas transportplan⁵ vises hvordan innspillene følges opp nasjonalt. Vi jobber for nullvisjonen, ingen mennesker skal bli hardt skadd eller drept i trafikken. Regjeringen setter av penger til tryggere skoleveier og nærmiljøer. Det støttes opp om *hjertesoner*⁶ rundt omkring i landet, sånn at skoleveiene blir tryggere og at det blir færre biler som passerer i høy fart. Det jobbes med å redusere utslipp fra bilkjøring ved å gjøre det enklere å komme fram på egenhånd med sykkel eller til fots. Det legges til rette for at barn og unges stemmer blir hørt, gjennom digitale kart og registreringer, planprosesser o.l.

Effektivt, attraktivt og trygt er stikkord for å legge til rette for barn og unges ferdsel. Kunnskap om hva som er viktig for barn og unge og deres ferdsel bør ligge til grunn for hvor tiltak iverksettes. Infrastrukturen må være effektiv på barnas premisser. For eksempel må det tas hensyn til barns behov når gang- og sykkelveier plasseres. Barn og unge skal trekkes inn i planprosesser etter plan- og bygningsloven. Dette er med på å ivareta deres interesser, og gir bedre løsninger for samfunnet.

Tilskuddsordningen skal spesielt rettes mot å bedre trafikksikkerheten for barn og unge, til lokalt arbeid for trygge skoleveier og nærmiljøer.

Barnas transportplan i NTP tar for seg fire tema som blir gjennomgått under. Hva har vi allerede kunnskap om på nasjonalt nivå? Vi har også tatt utgangspunkt i disse tema når vi har snakket med barn og unge på Agder. Det vil både bli oppsummert i kapittelet om medvirkningsprosessene og kommentert i avsnittet under.

3 Barn og unges mobilitet, nasjonal kunnskap og lokale eksempler

Barnas transportplan i NTP tar for seg fire tema som blir gjennomgått under. Hva har vi allerede kunnskap om på nasjonalt nivå? Vi har også tatt utgangspunkt i disse tema når vi har snakket med barn og unge på Agder. Det vil både bli oppsummert i kapittelet om medvirkningsprosessene og kommentert under.

3.1 Hvordan barn og unge ferdes i trafikken

Norge er ett av få land i verden som samler inn kunnskap om barns reisevaner. (Barne RVU som en del av nasjonal RVU gjennomføres hvert fjerde år⁷ og «*Barns*

⁵ [Meld. St. 20 \(2020–2021\) - regjeringen.no](#) Kap. 9 Barnas transportplan, Nasjonal transportplan 2022-2033.

⁶ Hjertesone er et tiltak for å skape tryggere skolevei for barn ved at det opprettes en geografisk sone rundt skolen – en hjertesone – som skal fungere som en helt eller tilnærmet bilfri sone. Hensikten er å redusere foreldrekjøring til og fra skolen, og få flere til å sykle og gå.

⁷ [mal rapporter \(vegvesen.no\)](#) TØI rapport 1413/2015 Barns aktiviteter og daglige reiser 2013/2014

aktiviteter og daglige reiser i 2020 (Opinion rapport, Samferdselsdepartementet, 2020).⁸

De viktigste reisene for barn og unge er skoleveien og reisen til fritidsaktiviteter. Mange barn og unge går/sykler til skolen der reiseveien er trafikksikker og kort nok. Rapporten viser til at nesten $\frac{3}{4}$ av barna har en skolevei på under 2 km. Men en økende andel av barna har en skolevei som er over 5 km.

I reisevaneundersøkelsen oppgir tre av ti barn at det er for lang reisevei til sine aktiviteter til at de kan gå eller sykle. Mange barn kjøres dermed i bil til sine fritidsaktiviteter. Dette har også sammenheng med økende grad av institusjonalisering i samfunnet, barn deltar på flere aktiviteter og det kan la seg gjøre å reise lengre til aktiviteter som ikke finnes i lokalmiljøet på grunn av høy grad av foreldrekjøring. Er du bosatt i distriktene, kan du også være avhengig av å bli kjørt.

Rapporten viser at de som velger å gå, sykle, eller bruke sparkesykkel gjør det fordi det er praktisk og tar kort tid. Helseundersøkelser viser også at fysisk aktivitet er godt for læring/livsmestring og psykisk helse. Det er et mål i seg selv at barn og unge er fysisk aktive. Det er en nasjonal målsetning om at 8 av 10 barn med skolevei opp til 4 km skal gå eller sykle til skolen. Gode vaner og gode forbilder fra tidlig alder er viktig.

Foto: Pause i aktiv transport, folkehelse og mestring, Marit Vatn Jensen

Det er store geografiske forskjeller i Norge, og naturlig nok påvirker det barn og unges transportvaner om de bor i en større by, småbyer, tettsteder eller distrikter. Undersøkelser gjennomført til siste nasjonale transportplan viser at 2 av 3 barn går eller sykler til skolen, og at barn i distriktene i større grad blir kjørt med bil til skole -og fritidsaktiviteter.

⁸ [Barns aktiviteter og daglige reiser i 2020 \(vegvesen.no\)](https://vegvesen.no)

Foto: Mange barn og unge har muligheter til å gå og sykle til skole og aktiviteter Marit Vatn Jensen

Samtaler med vårt utvalg av barn og unge på Agder bekrefter noen av disse tendensene. Veldig mange av de yngste går og sykler og har skoleveier de oppfatter som trygge og trafikksikre. Reisen til fritidsaktivitet er ofte lengre og da blir de fleste kjørt. Bor de i distriktene er manglende gang- og sykkelveier en grunn til at de ikke opplever det som trygt å ferdes som syklende eller gående i trafikken. Et redusert kollektivtilbud gjør også at ungdommer er avhengig av å bli kjørt.

«Dere må tenke på at de i distriktet ikke har samme muligheter som de i byer og tettsteder» (Ungdom fra Agder, 2022)

Redd Barna i Norge har gjennom prosjektet *Oppdrag 3: Rett på fritid*⁹ sett på hva barn ønsker å gjøre på fritiden og hva som må gjøres for at dette skal bli mulig. Et av de største hindrene for deltagelse på fritidsaktiviteter er mangel på transportmuligheter. Barn og unge har sterke ønsker om å kunne komme seg rundt på egen hånd. Videre forteller de om et kollektivtilbud som ikke er tilpasset deres behov. De unge etterlyser at deres transportbehov tas hensyn til når kollektivtilbudet planlegges, og at de blir invitert med for å definere utfordringer og løsninger.

«En ting som kom tydelig frem i løpet av arbeidet vårt, er at uansett hvor man bor i landet, er barn og unge opptatt av at mangel på transport gjør at ikke alle får vært med på aktiviteter eller hengt med venner på fritiden. Mange av oss har snakket med barn og unge som opplever at de ikke kommer seg dit de vil eller trenger å være på egen hånd. Noen steder er det ingen tilgjengelig kollektivtransport etter skoletid. Det betyr at man må velge å enten være stuck hjemme eller å være stuck et annet sted. For oss virker det som busselskap og de som planlegger kollektivtransport ikke vet hva vi som barn og unge trenger. Det er altså ingen tvil om at barn og unge er avhengige av gode og ikke minst billige transportløsninger til og fra der de bor. En løsning på dette som kom frem under flere av våre samtaler er ungdomsvennlig kollektivtransport. Det innebærer at barn og unge kan få være med å påvirke når og hvor kollektivtransporten skal gå. I tillegg mener vi at aktivitetsbuss kan være en viktig del av løsningen. Kommunen kan samarbeide med lag og foreninger og fritidsklubben for å sikre seg at vi kommer oss dit vi vil være. Gjennom tiltak som dette er vi ett steg nærmere å oppfylle artikkel 31, slik at alle barn og unge kommer seg til fritidsaktivitetene de ønsker å delta på.» (Ungdomsrådsmedlem, 16 år)

Utdrag fra Redd Barna rapport Oppdrag 31- Rett på fritid

⁹ [Redd-Barna-Rapport-Oppdrag-31-Rett-pa-fritid-2019.pdf \(reddbarna.no\)](https://reddbarna.no/Redd-Barna-Rapport-Oppdrag-31-Rett-pa-fritid-2019.pdf)

Foto: Kollektivtransport og aktivitetstilbud Marit Vatn Jensen

Ungdommer på Agder er også opptatt av kollektivtilbudet. Det er de som synes transportmulighetene i distriktene ikke er gode nok, de etterspør en bygde-/distriktrute. Andre mener at bussstilbudet inn til regionbyene ikke er tilpasset de unges behov, og ønsker flere og seinere bussavganger på lørdager. Det blir nevnt at kollektiv må bli billigere for unge, de er opptatt av at alle skal ha mulighet til å delta. Det ungdommen snakker om her handler om sosial bærekraft, om at alle skal ha mulighet til å komme seg rundt, til å delta i samfunnet og ikke bli forhindret pga. dårlig økonomi. Begrenset tilgang til transport kan bidra til å øke levekårsforskjellene.

Foto: Kveldsbuss Marit Vatn Jensen

«Ikke tenk bare på økonomi, men tenk på hva som er viktig for barn og unge. Veldig mange forslag blir stoppet på grunn av økonomi. Bussavganger blir færre, bussene må gå flere ruter for at det skal lønne seg, bussprisene er svært høye, minste avstand fra skolen er 4km for gratis skoleskyss, det går ingen nattbusser så folk i distriktene kan komme seg hjem fra Arendal»

(Ungdom fra Agder 2022)

*«Antall bussavganger i distriktene er svært få og det bør være busser som går senere i helgene (siste buss på lørdager er kl. 19.00)
(Ungdom fra Agder 2022)*

«Priser på buss og transport er dyrt. Dersom man skal oppfordre for bærekraftig transport som buss og tog så burde også prisene, samt avgangstidene være bedre slik at det er fordelaktig å ta disse valgene framfor å ta egen bil (det er billigere, enklere og friere å kjøre selv)» (Ungdom fra Agder 2022)

3.2 Ny teknologi og nye reisemåter.

Barn og unge er opptatt av å klare reisene sine selv, dette handler om selvstendighet og mestring. Ny teknologi som el- sparkesykler og el-sykler har blitt populære framkomstmidler for barn og unge de siste årene. *Mikromobilitet*¹⁰ gir både muligheter og utfordringer. I 2022 ble det innført aldersgrense 12 år for bruk av elektrisk sparkesykkel og hjelpåbud fram til 15 år. Dette ble gjennomført for å håndtere ulykkes-utfordringene knyttet til bruk av disse.

En nasjonal kartlegging av barns aktiviteter og daglige reiser¹¹ viser at det er viktig for barn og unge å delta på aktiviteter og at de ønsker å klare dette selv og være uavhengige. Dette er felles for alle, om de bor i byen eller i distriktene. Den vanligste reisemåten er å gå og sykle når de skal besøke venner. Det gir en stor grad av frihets- og mestringsfølelse å kunne stå for transporten på egenhånd. Det er derfor store forskjeller på muligheter i byer og distrikter. I byene er avstandene til aktivitetstilbudet kortere og det er et godt kollektivtilbud. I distriktene er barn og unge i mye større grad avhengig av foreldrekjøring. Det er dermed enklere for barn og unge i bynære strøk å være selvstendige, og ha egenstyrt mobilitet. Denne problemstillingen ble også gjentatt av våre unge respondenter. I forslaget til regional plan for mobilitet tas det høyde for store forskjeller på Agder når det gjelder bærekraftige transportmuligheter.

«Husk at det er stor forskjell på om du bor på landet eller i byene»

Det gjennomføres flere piloter i Norge som kan gi barn og unge et bedre kollektivtilbud. Både Ruter og Innlandstrafikk har gjennomført aktivitetstransport til idrettsanlegg¹². Trygt hjem er et taxi tilbud i flere fylker for de mellom 16-25 i helger.¹³ Foruten disse eksemplene er det flere typer bestillingstransport i distrikter som dekker et behov som det ordinære rutetilbudet ikke gjør.¹⁴ Dette er noe som vil bli vurdert på Agder, med innføring av AKT Svipp for flere grupper og i flere områder. Foreløpig er det testet ut for eldre i Kristiansand og Arendal og som bestillingstransport til togtilbudet, i Sirdal kommune. Unge etterspurte denne formen for bestillingstransport i distriktene. Her kan bruk av ny

¹⁰Begrepet 'mikromobilitet' defineres både av typen av kjøretøy og mobilitetsfunksjonen som kjøretøyene fyller, og refererer til transport over korte avstander, med små og ofte (men ikke nødvendigvis) elektriske kjøretøy slik som elsparkesykkel, Segway, enhjuling, hoverboard, skateboards etc.

¹¹ Barns aktiviteter og daglige reiser i 2020. Opinion rapport utarbeidet for Samferdselsdepartementet høsten 2020.

¹² <https://ruter.no/omruter/prosjekter/bestillingstransport/aktivitetstransport/>

¹³ [Trygt hjem - Innlandet fylkeskommune](#)

¹⁴ [HentMeg tjenesten endres og vil fra 4. januar hete Farte Bestilling. - Midt-Telemark kommune](#)

teknologi, bestilling via mobilapp bidra til nye reisemåter i flere områder. Dette er videre beskrevet i fagrapport for bærekraftig transport i kap.4.3.

Foto: Aktivitetstransport, Årsrapport Ruter 2019

Universell utforming er en viktig del av Barnas transportplan siden det handler om at transportsystemet skal være tilgjengelig for alle. Tiltak som tilrettelegger for barn kan også være en god tilrettelegging for voksne, eldre og barn med funksjonshemninger. På samme måte som en areal- og transportplanlegging tilrettelegger for gåvennlige nærmiljøer. Lokale gåstrategier er et viktig virkemiddel for å planlegge trygge skoleveier og bidra til fremkommelighet for de som går, sykler og er på hjul i alle aldre.

Transportøkonomisk institutt (TØI) har utarbeidet en rapport som ser på muligheter og barrierer for å tilrettelegge for barn og unges egenstyrte mobilitet. Utredningen tar utgangspunkt i Barnas transportplan i NTP (2022-2033) som har et

«Å gjøre det enklere, tryggere og mer attraktivt å bevege seg til fots eller på sykkel, til og fra fritidsaktiviteter, skole eller daglige gjøremål. Gode aktivitetsvaner etableres tidlig og de tar vi med oss hele livet (Samferdselsdepartementet 2021)

3.3 Bedre trafikksikkerhet for barn og unge¹⁵

Norge er et av de mest trafikksikre land i verden for barn og unge. I 1970 omkom 101 barn i aldersgruppen 0-15 år, i 2016 var det to barn som ble drept i vegtrafikkulykker i Norge. Årsaken til dette er sikrere kjøretøy, bruk av bilbelter, trafikkontroller, møtefrie veier, trafikksikkerhetskampanjer og holdningsskapende arbeid.

¹⁵ Se også Fagrapport Trafikksikkerhet, Regional plan for mobilitet.

Det nasjonale trafikksikkerhetsarbeidet skal ivareta alle trafikanter. Barn og unge er sårbare i trafikken og det kreves målrettede tiltak for denne gruppen. Regjeringen har satt av midler i første seksårsperiode av NTP som skal bedre trafikksikkerheten for barn og unge. Det er etablert en tilskuddsordning for å stimulere til lokalt arbeid for tryggere skolevei og nærmiljøer¹⁶.

Ungdom, fra 16 år og oppover blir selvstendige trafikanter og førere av motorisert kjøretøy. Denne aldersgruppen har høy risiko for personskade i trafikken. Det er derfor viktig at det stimuleres til satsning på holdningsskapende tiltak og trafikkopplæring i alle videregående skoler i Agder. På flere av fylkets videregående skoler rekrutteres elever til ambassadører for trafikksikkerhet. Ambassadørene skal utføre tiltak på skolen som fremmer gode holdninger og trafikksikker atferd. 50 videregående elever blir hvert år ansatt til å drive med ung til ung medvirkning til sine medelever. I forbindelse med Barn og unges transportplan har vi gjennomført en digital workshop med denne gruppen for å få innspill til hva som er viktig å ha med i planen. Her er noen synspunkter fra respondentene;

«Trafikk bør jobbes med i barnehage og skole fra tidlig alder. Dette må selvfølgelig legges opp etter elevens nivå. Vi ser at det syndes mye med setebelte i buss. Det bør være flere kontroller for å få opp setebeltebruken»
(Ungdom fra Agder, Trafikksikkerhetsambassadør vgs.)

«TS ambassadører er en god ordning som vi ønsker å fortsette med. Vi er synlige, gjennomfører opplegg, påvirker ungdommen og får en positiv holdning til trygg trafikk, politi og sikkerhet».
(Ungdom fra Agder, Trafikksikkerhetsambassadør vgs.)

Andre tiltak på Agder som er rettet mot barn og unge er *Nullvisjonen Agder* som setter søkelys på holdninger og atferd i trafikken. De besøker barnehager, skoler, bedrifter og andre med informasjon om bedre trafikksikkerhet. Kampanjer som *Beintøft* og *Sykkeldyktig* gjennomføres for å få enda flere til å gå og sykle til skolen. *Hjertesoner* rundt skolene skal bidra til mer trygghet.

Trafoen er et unikt bygg i Sørlandsparken med ulike rom/filmer som gir deltagerne opplevelsen av en trafikkulykke på nært hold, mens 18pluss er et gratis trafikksikkerhetskurs for unge mellom 18 og 25 år med tilhørighet i Agder. Videre er det et tett samarbeid mellom Trygg Trafikk og fylkeskommunen. Trygg Trafikk driver to prosjekter for Agder fylkeskommune, TS ambassadørene som nevnt ovenfor og Myra sykkelgård. Sykkelgården gir sykkelopplæring for elever i 4. og 5. klasse. I arbeidet med barn og unges transportplan hadde vi samtaler med deltagerne fra to skoler, og de delte synspunkter om hva som var viktig for denne aldersgruppen.

¹⁶ [Tilskudd til tryggere skoleveier og nærmiljø | Statens vegvesen](#)

Mange gikk og syklet til skolen, og mange oppfattet skoleveien sin som trygg, men det var likevel noe som medførte utrygghet;

*«Det er litt skummelt å gå over gangfelt fordi bilene stopper ikke»
«Det er steder der det er skummelt å gå, steder det ikke er fortau»*

*«Det er gøy å sykle og gå med venner til skolen i stedet for å bli kjørt»
«Det er sant at du utvikler muskler når du sykler»
«Tid er viktig. Ofte har foreldrene ikke tid til å sykle med barna sine»*

Denne aldersgruppen hadde også noen tanker om miljø, og hadde noen gode råd der;

«Da kan de tenke på at det er gøyere å sykle og ikke kjøre bil, for biler slipper ut mye gass»

«Bygge mindre vei for vi trenger natur» «Vi har veier over hele verden, trenger ikke nye»

3.4 Hvordan barna kan påvirke og bli tatt hensyn til i planleggingen av dagens og framtidens transportløsninger.

Barn i dag er aktive og engasjerer seg i både nasjonale og globale problemstillinger. Klima og miljø skaper stort engasjement. Transport og mobilitet er et tema som myndigheter har et stort ansvar i å forvalte og kanalisere engasjementet på en riktig måte. Barn -og unges interesser for bærekraftig utvikling kan identifiseres gjennom medvirkning, for eksempel barnetråkk-kartlegginger på kommunalt nivå. Samferdselsdepartementet vil, i samarbeid med berørte aktører vurdere å etablere en nasjonal barnetråkk-løsning for mobil registrering, forvaltning og tilgjengeliggjøring av data.¹⁷

Hvordan vi som regional myndighet på Agder skal følge opp dette engasjementet vil være et tema i vår barn og unges transportplan. Denne tematikken ble brukt som utgangspunkt for samtaler, workshops og digital spørreundersøkelse.

*«Ungdom må få større innflytelse lokalt» Vi blir hørt gjennom barne -og ungdomsråd, men det har ikke noen virkning»
(Ungdom fra Agder 2022)*

Ungdommene uttrykte at det var bra fylkeskommunen involverte de aktivt i planarbeidet. Hvordan skal vi unngå at vi kun lytter til de, uten å iverksette handlinger og tiltak basert på deres innspill. Der det ikke er mulig å gjennomføre det som blir

¹⁷ [Barnetråkk - Tiltakskatalog for transport og miljø](#)

foreslått, har vi voksne, som planleggere og politikere, et ansvar for å svare ut, forklare, skape forståelse og bidra til at noe kan løses på alternativ måte.

I det vedtatte planprogrammet for regional plan for mobilitet ønsker vi som en oppfølging av barn og unge å lage en versjon for Agder av den nasjonale planen. Med utgangspunkt i tema fra nasjonal transportplan innledet vi samtalene med barn og unge.

Det ble for hele regional plan for mobilitet anbefalt å ta utgangspunkt i etablerte nettverk i medvirkningsprosessen. Vi har brukt ungdommens fylkesutvalg som referansegruppe i prosessen. Dette innebærer også at vår plan er en barn-og-unges transportplan. Aldersgruppen for medvirkning har vært 6-19 år, som er en variert gruppe transportbrukere med vidt forskjellige behov.

Vi gikk ut med en åpen tilnærming basert på at barn og unge er eksperter på sitt område, som myke trafikanter og som brukere av kollektivtilbudet. Hvordan reiser de rundt nå, hva er viktig for denne gruppen og har de noen tanker om hvordan de ser for seg transportløsninger i framtida. Transport og mobilitet handler også om levekår, helse og det å kunne delta i samfunnet. Vaner de tillegger seg tidlig i livet er viktig for hvilke valg en tar i voksen alder. Det at barn og unge kan ha en egenstyrt mobilitet er viktig for å oppleve mestring, selvstendighet og mulighet til å delta for alle uavhengig av sosial status. Det handler sosial bærekraft.

Fylkeskommunen har et samfunnsansvar, et ansvar for å ivareta demokrati og opplæring. Hvordan skal vi ivareta engasjementet hos barn og unge? Det første steg på veien er å lytte til de, la de få uttrykke sine meninger og videre se om det er noe vi kan ta videre. Hvordan kan deres innspill brukes inn i retningslinjer og handlingsprogram.

De unge på Agder gjør oss også oppmerksomme på det;

«Det er også viktig å prioritere de unge siden det er vi som skal ta over landet» (Ungdom fra Agder 2022)

4 Oppsummering medvirkning

Regional plan for mobilitet – barn og unges mobilitetsplan

1. Bakgrunn

- I arbeidet med regional plan for mobilitet er det foreslått å lage en «Barn og unges mobilitetsplan»/barn og unges mobilitets lov. Denne delen av planen skal forfattes basert på barn og unges synspunkter på hva som er viktig for de når det gjelder transport/mobilitet.
- Hva er barn og unges råd til planleggere og politikere? Vi benytter etablerte utvalg og nettverk som representanter for barn og unge til å utarbeide forslag til planen.

2. Medvirkning utvalg

- Ungdommens fylkesutvalg er rådgivende for fylkeskommunen i saker som gjelder, eller har konsekvenser for barn og ungdom. De blir brukt som en referansegruppe i planarbeidet. Utover dette har vi hatt workshops med Ungdomsrådet i Setesdal, Trafikksikkerhets ambassadører ved videregående skoler fra hele fylket, elever fra 4.trinn som har besøkt Myra sykkelgård som en del sykkelopplæringen, 2.trinn i samarbeid med Trygg Trafikk. I tillegg er det brukt brukes et digitalt spørreskjema.

3. Medvirkningsprosessen

- Alle fikk en introduksjon til formålet med planarbeidet og hva som var ønsket i workshop/samtale, med utgangspunkt i aldersgruppe, erfaring med tema. Barn og unges transportplan er en del av Nasjonal Transport plan, og har definert fire tema:
 - Hvor og hvordan barn og unge ferdes i trafikken
 - Ny teknologi og nye reisemåter
 - Bedre trafikksikkerhet for barn og unge
 - Hvordan barna kan påvirke og bli tatt hensyn til i planleggingen av dagens og framtidens transportløsninger

Dette er områder som planen på Agder også vil dekke, hvordan er situasjonen i vår region? Barn og unge ble bedt om å trekke fram områder/tema innenfor fagområdet som var viktige for de i deres hverdag. Hva synes de barn og unges transportplan skal omhandle? Ungdommene arbeidet i grupper og la fram tema, og de ble deretter bedt om å forsøke å formulere dette som råd. Hvilke råd vil dere gi til planleggere og politikere? Hva er viktig for dere nå og i framtida.

I løpet av våren 2022 er det blitt gjennomført ulike former for medvirkning med barn og unge (Ungdommens fylkesutvalg, Setesdal ungdomsråd, Trafikksikkerhets ambassadører på skoler i hele fylket, elever på Myra sykkelgård).¹⁸ Ungdommens fylkesutvalg fikk en orientering om arbeidet med regional plan for mobilitet, og barn og unges transportplan som skal inngå som en egen del, i et ordinært møte i januar. Utvalget for medvirkning er videre basert på de råd og utvalg og andre kontaktpunkter fylkeskommunen møter barn og unge på. Vi møtte UFU igjen i 4. april hvor de sammen med fylkeskommunens andre råd og utvalg hadde workshops for de tre regionale planer som er under utarbeidelse; i tillegg til regional plan for mobilitet; regional plan for Kristiansandsregionen og regional plan for handel og senterstruktur

Den 5.april møtte vi Ungdomsutvalget i Setesdal (fra kommunene Evje, Bykle, Valle, Åseral) sammen med avdeling for Internasjonalisering og samskapning, som presenterte et europeisk prosjekt for medvirkning i distriktsområder, i tillegg til Avdeling for plan med Regional plan for senterstruktur.

I mai avholdt vi et digitalt møte med en del av fylkets TS (Trafikksikkerhet) ambassadører. Dette er elever på videregående skoler som er ansatt av fylket til å drive med Ung til ung medvirkning Elevene var fra Flekkefjord, Mandal, Søgne, Byremo, Kristiansand, Grimstad og Risør.

Som en del av medvirkningen sender vi ut et spørreskjema til ungdommer (se vedlegg) Vi har brukt det samme skjema med litt justeringer til 4/5.trinn som vi møtte i forbindelse med sykkel opplæring på Myra sykkelgård i Arendal. Dette skjema ble svart ut med elever i grupper hvor ansvarlige i fylkeskommunen noterte svar fra gruppediskusjoner. En gruppe elever fikk skjema utdelt og svarte skriftlig på utvalgte spørsmål (de åpne spørsmål) med veiledning fra lærere og ansatte i fylkeskommunen.

Hva handler egentlig bærekraftig mobilitet om?

Regional plan for mobilitet skal stake ut kursen for en miljøvennlig mobilitet på Agder i perioden 2023-2033 I møtet med ungdommene har vi holdt en innledning om bærekraftig mobilitet. Mobilitet handler om å kunne komme seg dit man ønsker til hverdags og fritid.

Mobilitet har et sosialt, økonomisk og miljømessig perspektiv. Det handler om å komme seg til jobb, skole, fritidsaktiviteter med de behov den enkelte måtte ha. Noen kan gå og sykle, andre er avhengig av å bli kjørt, bruke skoleskyss, reise kollektivt, eller benytte seg av tilrettelagt transport. Vi skal planlegge for transportløsninger som reduserer utslipp. Vi skal ta i bruk ny teknologi, reise mindre, gå og sykle mer. Vi skal ta vare på naturen.

¹⁸ Medvirkningsprosessen er beskrevet i sin helhet i metodekapittelet, del 2.

Bilde: Bærekraftig mobilitetsplanlegging, Statens vegvesen

Vi skal ha løsninger som gjør det enkelt å komme seg rundt – du skal kunne være mobil selv om du ikke har bil, du skal kunne komme deg til dine gjøremål og aktiviteter og ha mulighet til å være sosial. Byen, bygda og tettstedet skal være tilgjengelig for flest mulig uavhengig av helse, alder og sosioøkonomisk status.

Det skal være samfunnsøkonomisk lønnsomt – det vil si vi skal ha trygge veier, trafikk sikkerhet og folkehelse er viktig, vi skal ha effektive løsninger for personer og godstransport. Kan vi redusere transport, redusere drivstoffkostnader og klimagassutslipp?

Barna og ungdommene ble bedt om å trekke fram hva de ut ifra sin virkelighet mente var viktig å ha ned i barn og unges transportplan. Hva er viktig for de når de skal transportere seg rundt, nå og i framtiden?

En oppgave de fikk var å forsøke å formulere de viktige tema de trakk fram som «råd». Dette fungerte best for de på ungdomstrinnet. De ble framlagt eksempler fra Ungdommens distrikts panel,¹⁹ som har formulert 10 råd til politikere om hva som er viktig for ei bærekraftig utvikling i distriktene. Hva skal til for at ungdom ser en framtid i å bosette seg i distriktene? På samme måte ble våre respondenter bedt om å definere råd om mobilitet fra barn og unge som det skal tas hensyn til i planlegging.

*«Det er lurt å huske å promotere og løfte fram de fine ordningene vi allerede har. Dere burde sette krav til alle kommuner om at barn og unge burde ha en trygg og sikker skolevei som legger til rette for gå - og sykkelmuligheter»
(Ungdom fra Agder 2022)*

¹⁹ [Forside - Ungdommens distrikts panel \(distriktsenteret.no\)](https://distriktsenteret.no)

Vi har underveis diskutert med ungdommens fylkesutvalg og fått innspill på hvordan de syntes planen skulle utformes. Det var enighet om at barn og unge selv skulle formulere råd, og at rådene skulle filmes, og forklares på en måte som barn og unge enkelt kunne forstå.

Mange innspill og råd handler om

- Trafikksikkerhet for gående og syklende
- Kollektivtransport – muligheten for alle til å komme seg dit de skal, og at det er tilpasset barn og unges aktivitetsmønster

Generelt var de yngste elevene mest opptatt av trafikksikkerhet på skoleveien, mens de eldre elevene var mer opptatt av tilgjengelighet på transportmuligheter til skole og fritid. Mange elever reiser langt og er avhengig av skoleskuss. Her er en problemstilling kollektivtransport som korresponderer med skole og aktiviteter. De er også opptatt av å kunne reise uavhengig av voksne på fritida, komme seg fra kommunesenter/by og hjem igjen på ettermiddag, kveld og helger. For ungdom i distriktene er især et redusert/manglende kollektivtilbud en problemstilling og de etterspør et tilbud i form av en bygderute/bestillingstransport. Fart og ruskjøring nevnes også som et problem for trafikksikkerheten.

Viktig for barn og unge mobilitet

Under er oppsummert utsagn/råd som er kommet fra barn og unge etter relevante kategorier.

Trafikksikkerhet

Tryggere skolevei

«De som går og sykler skal ha tryggere gang og sykkelvei»

«Det skal jobbes for at alle barn og unge skal ha en trygg og god gang og sykkelvei til skolen.

«Sikkerhet i buss – sitteplasser, unngå at elever må stå, kontroll på beltebruk i buss»

Sikrere bussholdeplasser

Flere gang og sykkelveier

Sikrere kryssing av veg

Flere gangfelt rundt skolene

Trafikkopplæring fra tidlig alder, viktig gjennom hele skoletida.

Holdningskampanjer rus og fart

Tilgjengelighet/kollektivtransport

«Barn og unge i hele Agder skal ha et tilstrekkelig kollektivtilbud»

Flere bussavganger - til by/kommunesenter

Distriktsrute/bestillingstransport/aktivitetsbuss

Bygderute/bestillingstransport/liten buss

Et tilbud vi kan bestille, til en god pris.
Et tilbud som er universelt utformet
Pris – alle skal med. Billigere buss til unge.

Miljø/teknologi/mikromobilitet

Det bør jobbes mot bedre miljøvennlig mobilitetstilbud (El sykkel, el sparkesykkel og el buss)

Flere ladestasjoner i bygd/distrikt

Flere el - busser i de større byene, og utvikle dette mer og mer overalt

El sykler må tilgjengelige for flere (leiemuligheter) lademuligheter, trygg parkering
«lage flere gang og sykkelveier og sykle mer»

Mer el bil stedet for bensin bil

Folkehelse/trivsel/natur

Mange av de yngre barna er opptatt av at det er gøy og hyggelig å gå og sykle sammen og de blir sprekere av det. Det er også et råd til voksne om at skal de bli mer miljøvennlig, så må de bevege seg mer, og så får de mer muskler av det også!

«Ikke kjøre bare for å kjøre»

«Voksne må si nei til å kjøre barna»

«Bygge mindre vei for vi trenger natur»

«Plante trær»

Medvirkning

Hva tror dere folk mellom 9 og 16 for eksempel helst vil?

Lage et kart, si noe til folk.

Høre på folk.

Lytte til ungdommen!

Det er også viktig å prioritere de unge siden det er vi som skal ta over landet.

Hva skal vi sitte igjen med etter medvirkning?

Rammen for workshops og samtaler var regional plan for mobilitet og Barnas transportplan i NTP. Vi har snakket om bærekraft og de tre perspektivene, vi har spurt om hvordan de reiser, til skole og fritid, hvordan de ser for seg framtida, hva er viktig for de her og nå -basert på de behov de har som trafikanter i dag. Hva er det som er bra og hva kan bli bedre? Vi har snakket om trafikkikkerhet, miljø, helse, ny teknologi og det å kunne være mobile og viktigheten av det for psykisk helse.

Hva er viktig for barn og unges mobilitet på Agder? Vi spurte barn og unge hva de syntes det er det viktig at planleggere tar hensyn til. Hvordan ønsket de å bli hørt? Hvordan skal vi ta dette videre? Mange har sagt i medvirkningsprosessen at det var viktig å lytte til barn og unge. Både fordi de ønsket å uttrykke sin mening om dagens situasjon, men også fordi de skal overta etter oss. De trenger både svar på hva vi gjør for å forbedre det de etterspør i dag, eks. flere gang og sykkel veier og et bedre kollektivtilbud. De trenger også at vi tar de på alvor slik at de opprettholder sitt engasjement. Planen må vise hvordan den følger opp barn og unges råd, og hvordan

de tas med når det utarbeides mål og tiltak. Det er også viktig å vise hva som allerede gjøres på de områder som berører de.

Fylkeskommunen har ansvar for forebyggende trafikksikkerhetsarbeid, fysiske tiltak, gange/sykkel og kollektivtransport og i vår egen plan er det viktig at barn og unges stemme blir hørt. Regional plan for mobilitet skal bidra til konkrete tiltak som vil gjøre det enklere og sikrere for alle å komme seg rundt. I høringsutkastet er det forslag til steg/tiltak som har kommet fram etter medvirkningsprosessen med barn og unge. I fagrappport miljøvennlig transport og fagrappport trafikksikkerhet er det mye som direkte omhandler og berører barn og unge. Mange foreslåtte tiltak/steg fra disse kapitlene vil kunne ses på som en oppfølging av barn -og unges behov.

Forslaget til barn og unges egen transportplan er utarbeidet i samarbeid med Ungdommens fylkesutvalg. Dette er igjen basert på de medvirkningsprosesser vi har gjennomført, med de rammene vi hadde. En del av oppgaven har vært å reflektere over hvordan dette kan videreformidles til andre barn og unge. Det er blitt sagt at det må være et forståelig språk og gjerne noe som kan vises som en film, noe digitalt, bruke bilder.

Fylkeskommunen har et samfunnsansvar for demokratiopplæring, vi er lovpålagt å følge opp barn og unge. Hvordan legger vi til rette for at barn og unge selv gjennom dette planarbeidet kan formidle denne kunnskapen videre. Tilrettelegge for at de kan drive ung til ung medvirkning, ved å bruke eget språk og formidlingsevne.

Et annet mål med barn og unges råd er at BU utvalg kan bruke de i planbehandling/når de jobber med kommunen, til uttalelser og igjen vise til Regional plan for mobilitet.

4.1 Konkret oppfølging av barn og unges mobilitetsplan

Et forslag er at hvert råd skal følges opp med informasjon til barn og unge, og knyttes opp mot målene i regional plan der hvor det er relevant. Hva er gjennomført av tiltak, hva står i handlingsprogrammet, som «svarer» ut de rådene de gir?

Tre av de 9 rådene fra barn og unge omhandler kollektivtrafikk

- **det er viktig at barn og unge i hele Agder skal ha et godt nok kollektivtilbud**
- **bestillingsruter er et godt tilbud i distriktene**
- **pris- alle skal med. Billigere buss til barn og unge**

Disse kan vi knytte til det første steget i regional plan for mobilitet

4.1.1 **Jobbe for et bedre kollektivtilbud til barn og unge**

Barn og unge ønsker å komme seg til fritidsaktiviteter og besøke venner. De har ikke mulighet til å kjøre selv, og avstandene kan være for lange til at de kan gå eller sykle. Den klareste tilbakemeldingen vi har fått på hva som bør prioriteres i denne planen er nettopp å bedre kollektivtilbudet for denne gruppen.

Slik gjør vi det

- **Teste ut ulike former for bestillingstransport**
- **Samarbeide med kommuner, staten, frivillige og private for å få i stand ulike pilotprosjekter**
- **Involvere barn og unge**
- **Gjøre gode testforsøk som har ønsket effekt til permanent løsning**

Virkning

Hensikten med dette delmålet er å øke den sosiale bærekraften og fremme folkehelsen. God kollektivtransport øker følelsen av frihet og mulighet til å komme seg rundt. Det kan redusere ulikheter -både mellom familier og mellom geografiske områder. Videre kan det redusere ensomhet blant unge som får økt mulighet til å komme på fritidsaktiviteter.

Et annet råd fra barn og unge er

- **det skal settes krav til alle kommuner om at alle skal ha en trygg og sikker gang -og sykkelvei**

Et av stegene i planen handler om sikker skolevei for de som går og sykler

4.1.10 **Gjøre det trygt å gå og sykle til skolen**

Barn og unge er viktige brukere av transportsystemet og gjennomfører mange reiser. En av de viktigste reisene for barn og unge, er reisen til og fra skolen. Barn og unge er en sårbar gruppe i trafikken, og det er viktig å gjøre det så trygt som mulig der de ferdes. Forskning har vist at regelmessig fysisk aktivitet i oppveksten fremmer god helse og fremmer læring blant barn og unge.²⁰

Slik gjør vi det

²⁰ Barn - unge og fysisk aktivitet : operasjonalisering av anbefalingene om fysisk aktivitet og stillesitting for barn og unge i alderen 0-18 år. Fjørtoft, Ingunn; Kjønneksen, Lise; Støa, Eva Maria. 2018

- **Etablere hjertesoner²¹ rundt skoler i Agder**
- **Gå gjennom skolenes fire kilometer grense og vurdere snarveier, enklere tiltak og punkttiltak som kan gjøres for å bedre trafikksikkerheten**
- **Etablere trygg og god nok sykkelparkering i nærhet til skolegården**
- **Gjennomføre holdningskampanjer og systematisk arbeid gjennom hele skolegangen. I samarbeid mellom skolen, elever, Trygg Trafikk, kommuner og andre aktører**
- **Fjerne bilparkering i skolegårder og tilrettelegge for opphold og sosiale møteplasser**

Virkning

Fysisk aktivitet har mange positive effekter på helsen. Videre vil en redusere ensomhet og utjevne de sosiale forskjellene ved at alle barn og unge får mulighet til daglig aktivitet. Vi vil oppnå at færre velger å kjøre barn til skolen. Trygg skolevei er en viktig faktor for å oppnå Nullvisjonen.

Barn og unge som har deltatt i medvirkningen på Agder har også vært opptatt av trafikksikkerhet.

Tre råd som direkte omhandler trafikksikkerhet, er;

- **det er billigere å sikre vei enn å tape liv**
- **det er viktig med trafikkopplæring fra tidlig alder, og gjennom hele livet**
- **sikkerhet i buss og på bussholdeplasser**

Disse rådene kan knyttes til dette steget hovedplanen;

4.1.11 Legge til rette for trafikksikker barn- og ungdomstid

Trafikksikkerhet er en viktig del av et trygt og godt oppvekst- og nærmiljø for barn og unge. Vi skal legge til rette og jobbe for at barn og unge har en trygg oppvekst når de beveger seg ute i det offentlige rommet.

Slik gjør vi det

- Jobbe for riktig sikring, gjelder alle kjøretøy
- Bedre sikring av bussjåfører og passasjerer
- Unngå at elever må stå på bussen

²¹ Hjertesone er et tiltak for å skape tryggere skolevei for barn ved at det opprettes en geografisk sone rundt skolen som skal fungere som en helt eller tilnærmet bilfri sone. Toi.no

- Opprettholde tilbudet med Myra sykkelgård
- Bidra til at skolene gjennomfører systematisk trafikksikkerhetsarbeid
- Ha trafikksikkerhetsambassadører i videregående skole
- Gjennomføre trafikksikkerhetstiltak for lærlinger
- Øke kunnskap om bruk av hjelm og lys på sykkel
- Øke kunnskap om refleksbruk

Virkning

Hensikten er at flest mulig barn og unge skal ha en trafikksikker oppvekst. Dette fører til økt livskvalitet

Dette viser også at barn og unge har hatt en reell medvirkningsrolle i arbeidet med planforslaget til regional plan for mobilitet.

Hvordan skal vi ta arbeidet med barn og unges mobilitetsplan videre?

Et forslag er at Ungdommens fylkesutvalg fortsetter å være en referansegruppe for planen. Med referansegruppe her mener vi at de bidrar til oppfølging og revidering av planen. Dette for å få et eierforhold til planen og være med på å utvikle den videre. Vi skal skape en arena hvor barn og unge kan få være med å gi innspill, øke sin kunnskap om hva som er gjennomført og hva som skal gjøres i framtida.

Dette skal kommuniseres ut til barn og unge på Agder, og et mål må være at barn og unges mobilitetsplan skal brukes i kommunene og andre arenaer hvor barn og unge skal uttrykke sine meninger innenfor temaet mobilitet/transport. Dette gjelder også når det skal gis innspill til nasjonale planer (Nasjonal transportplan).

5 Del 2 Metode, prosess

Workshops, samtaler, arbeidsgrupper

Workshop regionale planer 4. april 2022 for fylkeskommunens medvirkningsråd

Fylkeskommunens medvirkningsråd hadde felles samling 4.april for å gi innspill til tre regionale planer;

- *Regional plan for bolig, areal og transport i Kristiansandsregionen*
- *Regional plan for senterstruktur og handel i Agder*
- *Regional plan for mobilitet*

Råd for personer med funksjonsnedsettelse skal sikre brukermedvirkning for mennesker med funksjonsnedsettelse. Fylkeseldrerådet skal bidra til en bred, åpen og tilgjengelig medvirkning i saker som gjelder eldre. Ungdommens fylkesutvalg er rådgivende for fylkeskommunen i saker som gjelder, eller har konsekvenser for, barn og ungdom. Råd for likestilling, inkludering og mangfold i Agder skal gi råd knyttet til ulike former for diskriminering.

Bilde X : De fylkeskommunale medvirkningsrådene samlet for å gi innspill til regionale planer, Sørlandsparken 4.april 2022. Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne, Ungdommens fylkesutvalg, Rådet for likestilling, integrering og mangfold, Fylkeseldrerådet. Foto: Marit Vatn Jensen

Bilde X Medvirkningsrådene samlet for å gi innspill til regionale planer, Sørlandsparken 4.april 2022.
Foto: Marit Vatn Jensen

Utdrag fra rapport;

Ungdommens fylkesutvalg

Ungdommens fylkesutvalg trekker frem naturområder og god tilgjengelighet når de definerer attraktive steder. De er også opptatt av gode møteplasser, samhold og arbeidsplasser. Dette er også karakteristikk som går igjen når de snakker om hvor det er attraktivt å bo. Selv om flertallet synes det er attraktivt å bo i nærhet til by- og bygdesentrum, er det også viktig at man ikke bygger for tett.

Mobilitet

Ungdommens fylkesutvalg er splittet når det gjelder hvordan de foretrekker å reise. Det er tydelig at desto bedre busstilbudet er, desto mer positive er de til å benytte kollektivt som transportmåte. Det er noen konkrete elementer som gjør at opplevelsen med å ta buss bli mer positiv. Halvparten peker på hyggelige sjåførere og pålitelige busstider er viktig for at busstilbudet er å foretrekke foran egen bil. Samtidig er det også noen som påpeker at de ikke tar kollektivtilbud fordi tilbudet er for dårlig.

Figur 2: De viktigste elementene for å benytte kollektivtilbudet

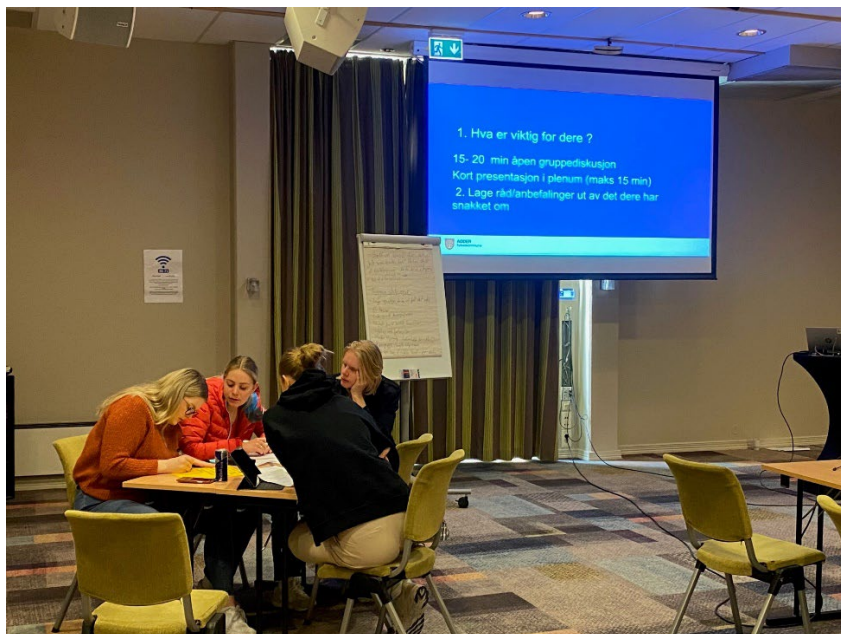
Oppsummert ga deltagerne uttrykk for at det var nyttig å snakke på tvers av rådene. En får med seg andre perspektiver. Veldig bra med ulik alderssammensetning. Dette ble ekstra tydelig når ungdommens fylkesutvalg arbeidet med Barn og unges transportplan internt i eget råd i etterkant. Da var rådet langt mer opptatt av inkludering og universell utforming enn de hadde vært tidligere.

Informasjon og workshop med Ungdommens fylkesutvalg våren 2022

Vi møtte Ungdommens fylkesutvalg 26.januar med en orientering om planarbeidet og invitasjon til å delta i medvirkningsprosessen i løpet av året. Her fikk de en innføring i Regional plan for mobilitet og Barn og unges transportplan. Vi innledet om sosial, samfunnsøkonomisk og miljøvennlig mobilitet.

Barnas transportplan i NTP

- Hva er viktig for barn og unge og deres ferdsel i trafikken
- Meninger og synspunkter på ny teknologi og nye reisemåter
- Bedre trafikk sikkerhet for barn og unge
- Hvordan barn og unge kan påvirke og bli tatt hensyn til i planleggingen av dagens og framtidens transportløsninger

Bilde: Gruppearbeid medlemmer av UFU, 5.april Sørlandsparken. Foto: Marit Vatn Jensen

5.april møtte vi ungdommene igjen i Sørlandsparken og de fikk arbeide i grupper og gi innspill på tema og formulere råd.

Oppgave 1 gruppediskusjon tema

Hvilke tema mener du barn og unges transport plan for Agder skal inneholde?

Hva er viktig for deg nå og i framtida for at du skal ha et bærekraftig mobilitetstilbud?

Vi hadde en presentasjon av synspunkter i plenum. Dette var tema som ble trukket fram;

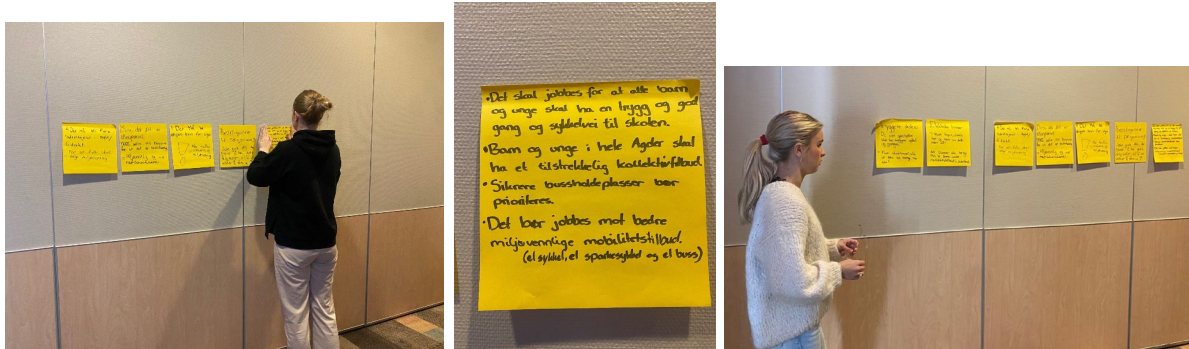
- Trygg vei/skolevei
- Tilstrekkelig kollektivtilbud
- Sikre busslommer
- Trygge gangfelt/overganger
- Mer miljøvennlige tiltak
- Bestillingsbusser på bygda/ Sikre et visst antall/liten buss
- SVIPP AKT (til normal pris)
- Bedre gang og sykkelsti
 - separate

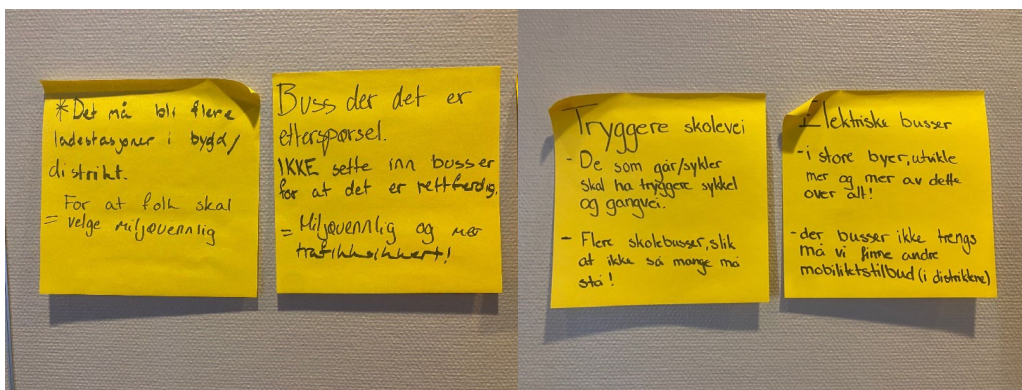
- alltid på riksvei eller på sia
- Trygge muligheter for å komme seg fra A til B
- Sikrere gang og sykkelsti
- El busser
- Varmere busser
- El- sparkesykler, billigere
- Bysykkel, medlemskap? månedskort – samme som på buss
- Bedre lademuligheter og ladestasjoner
- Elektriske busser i store byer, må ha flere
- Bedre tilbud i distriktene, der det trengs!
- Barn og unge skal ha en trygg og god gang og sykkelvei til skolen
- Barn og unge i hele Agder skal ha et tilstrekkelig kollektivtilbud
- Det må være fordeler ved å ta buss fra X til Kristiansand
- Kun buss der det er etterspørsel, sånn at det behovet dekkes (notat: eks som brukes er flere busser mellom Farsund og Lyngdal, hvor etterspørsel er stor, i motsetning til enkelte distriktsområder hvor det nesten ikke er passasjerer)
- Flere busser i rushtid
- El bil i stedet for fossil bil/flere ladestasjoner
- Gode fordeler og bompengeløsninger når man bor i bygd
- Trygg vei/skolevei
- Gang og sykkelsti/separat gang og sykkelsti
- Bedre busstilbud i distriktene
- Bærekraftig mobilitetstilbud
- El busser
- El sparkesykler og bysykler
- Bedre og flere ladestasjoner

Oppgave 2 – gruppediskusjon -formulere råd

Deretter hadde vi en diskusjon om hvordan barn og unges transportplan skulle utformes. Skulle det være som råd fra barn og unge til planleggere og voksne politikere? Skulle det være som en kontrakt mellom partene? De unge framhevet at det var viktig at det var barn og unges språk som ble brukt og som de kunne forstå. Hvordan skal det så formidles videre? Noe som fanger oppmerksomheten og får en til huske, f.eks kan det gjøres med bruk av bilder og farger, og framstille det visuelt, som en film.

Bilde X Formulering og presentasjon av råd etter gruppediskusjon.med ungdommens fylkesutvalg
Foto: Marit Vatn Jensen

Bilde X : forslag til råd fra ungdommens fylkesutvalg Foto: Marit Vatn Jensen

Ungdommens råd (UFU)

- Det skal jobbes for at alle barn og unge skal ha en trygg og god gang og sykkelvei til skolen
- Barn og unge i hele Agder skal ha et tilstrekkelig kollektivtilbud
- Sikrere bussholdeplasser bør prioriteres
- Det bør jobbes mot et bedre miljøvennlig mobilitetstilbud (El sykkel, el sparkesykkel og elbuss)
- Bestillingsruter til pensjonister – søte gamle folk fortjener å ha gode muligheter til å se venner og familie
- Buss der det er etterspørsel – IKKE busser overalt for at det skal være rettferdig.
- Miljøvennlig og mer trafikksikkert
- Det må bli flere ladestasjoner i bygd/distrikt – for at folk skal velge miljøvennlig
- Elektriske busser – i store byer, utvikle mer og mer av dette overalt!
- Der busser ikke trengs må vi finne andre mobilitetstilbud (i distriktene)
- Tryggere skolevei – de som går/sykler skal ha tryggere sykkel og gangvei
- Flere skolebusser, slik at ikke så mange må stå
- Det MÅ bli billigere buss for unge

Oppsummering

Det ble også sendt ut en spørreundersøkelse til ungdommene i etterkant. I tillegg fikk vi med oss tre medlemmer fra UFU til å jobbe litt mer sammen med oss når vi hadde gjennomført flere møter med medvirkning. Høsten 2022 vil denne gruppen bidra til å ferdigstille et utkast av planen.

Setesdal ungdomsråd 6.april 2022

Det nyopprettede Setesdal ungdomsråd (Bykle, Valle, Evje og Åseral) hadde to dagers samling på Evje 5. og 6.april 2022. Representanter fra fylkeskommunen møtte ungdommene og ordførere en workshop på dag to. Her fikk ungdommene informasjon om et europeisk medvirkningsprosjekt, de ga innspill til Regional plan for Senterstruktur og til Barn og unges transportplan.²²

Vi brukte samme innledning som til Ungdommens fylkesutvalg, ved å snakke om bærekraftig mobilitet og få de til å reflektere over hvilke utfordringer og muligheter de hadde innenfor transportområdet. Et tema som engasjerte var kollektivtransport, som oppfattes som begrenset i distriktene. Ordførere i kommunene og ansatte i fylkeskommunen fikk høre hvor viktig det er for ungdommen å komme seg rundt og være uavhengig av voksne. En byggerute/bestillingsrute var ønsket, og politikerne fikk også anledning til å svare ut denne etterspørselen.

De var også opptatt av trafikksikkerhet; både for myke trafikanter, men også for unge bilister, hvor stor fart og ruskjøring ble nevnt.

Bilde X Medvirkning med Ungdomsrådet i Setesdal 6.april 2022

²² Ansvarlige avdelinger i Agder fylkeskommunen: avdeling for internasjonalisering og samskaping, planavdelingen og samferdsel.

Bilde X : Fra presentasjon og gruppearbeid Ungdomsrådet i Setesdal. Foto: Marit Vatn Jensen

Oppgave 1 – Hva skal barn og unges transportplan for Agder handle om ?

- Gå buss oftere innom bygda
- Billigere buss
- Betre sykkelveger
- Bygderute
- Hvordan komme seg rundt?

Anbefalinger: bedre veger for å få seg fram

Kanskje mini buss, det er få som tar buss

Notater fra gruppeoppsummering

Muligheter for å ringe etter transportmiddel (ikke for dyrt)

Buss til aktivitetssenteret

El-sykkel som en kan leie (OK pris)

Er bussruten slik at vi rekker klubben (frem og tilbake) – sende melding om at vi vil være med slik at en ikke kjører med tom buss

Flere sykkelstier langs veien

Ikke for dyrt

Gå buss oftere

Minibuss

Bedre sykkelveger

Alle har tilgang

Ikke for dyrt

Bygderute

Ringte til taxi/buss

Vakt ved gangfelt

El moped,

Trafikksikkerhets (TS) ambassadører

Vi samarbeidet med Trygg Trafikk i møtet med TS ambassadørene. Trafikksikkerhets ambassadører i videregående skoler er elever som blir lønnet av fylket til å drive med ung -til ung medvirkning. Ungdommene skal være forbilder og påvirke trafikksikkerhets arbeidet. De deltar på tre obligatoriske (Refleksdagen #ErDusikker og Sjekk av russebil) og tre valgfrie tiltak. Det blir gitt midler til gjennomføring av tiltakene, og elevene får godtgjørelse og attest. Prosjektet ble startet opp da det opplevdes som vanskelig å få innpass med trafikksikkerhet i vgs, og prosjektet er forankret i den generelle delen av læreplanen. I rollen som TS ambassadør gis det stor frihet til å være kreativ i gjennomføringen. Resultater viser at de unge formidler minst like bra som de voksne, og det er lærerikt for de unge selv å være den som formidler og organiserer.

I forkant av møtet med TS ambassadørene samarbeidet vi med representanter fra Trygg Trafikk Agder som er kontaktpersoner for ordningen. Vi hadde også et møte med koordinator ved Risør vgs. for å avklare problemstillinger. For å kunne nå flest mulig av elevene I forkant av det digitale møtet ble det sendt ut en mail med informasjon om planarbeidet, problemstillinger og forventninger (se under)

H

Hei trafikkambassadører!

Regional plan for mobilitet – Agder. Hva er det? En plan for transport som handler om; hvordan vi reiser, hvor vi reiser, hvilke valg vi tar når vi reiser og hva det er som påvirker oss.

Vi ønsker at en del av planen skal være «Barn og unges transportplan»

Derfor vil vi gjerne høre deres meninger om:

- **Hvordan reiser du til skolen/til fritidsaktiviteter?**
- **Trafikksikkerhet og ungdom – hva er viktig for dere?**
- **Barn og unge ønsker å være selvstendige – hva tenker dere om kollektivtransporttilbudet**
- **Har ny teknologi betydning for hvordan du reiser? El bil (lademuligheter) el sykkel, el sparkesykkel, bestillingstransport?**
- **Hvordan tror du du kommer til å reise i framtida? Når dere er voksne?**
- **Hvordan kan du reise mer miljøvennlig nå og i framtida?**

Oppgaver for digital samling:

15 min: Presentasjon/Innledning:

Vi forteller litt mer om oppgavene og introduserer oss for hverandre.

20 min: Gruppediskusjon egen skole

Hva synes dere barn og unges transportplan skal handle om?

15 min: Kort presentasjon (felles)

, Bilde: invitasjon, informasjon om planarbeidet problemstillinger og forventninger

Tilbakemeldingen fra ungdommene er et de setter pris på å bli involvert og uttrykke sine meninger i planarbeidet. De har fått innsikt i hvordan planarbeidet foregår og hvordan saker blir tatt opp. Et godt samarbeid med fylkeskommunen gjør at de føler at deres meninger er viktige.

Bilder fra digital workshop 5.mai med Trafikksikkerhetsambassadører fra vgs., ansatte fra Agder fylkeskommune og Trygg trafikk Foto: Marit Vatn Jensen

Innspill fra TS Risør - hva er viktig at planen omhandler

- Sikkerhet og hvor bra transporten er lagt opp
- Hva er bra, eller hindrer oss med å komme oss rundt og hva kan gjøre det enklere for oss i distriktene

Positivt

- Skole buss for elever i distriktene
- Negativt

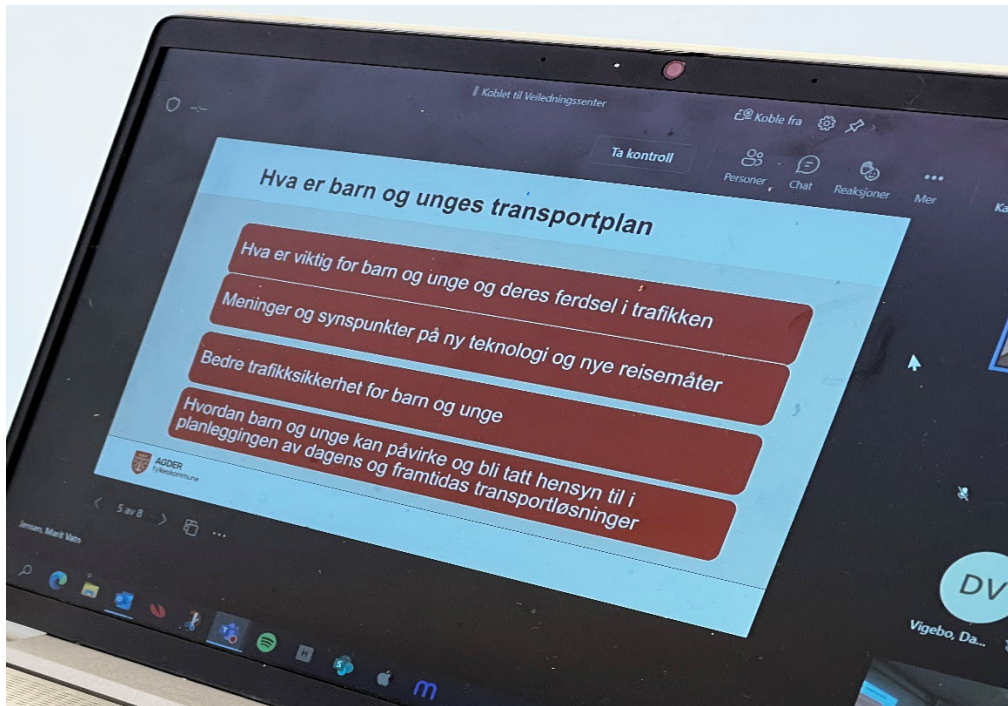
- Busselskapene vil ikke samarbeide med skolene, for at busstidene skal gå likt med skoledagene. Noen elever må vente alt ifra 1-2 timer noen skoledager for å komme seg hjem.
- Antall bussavganger i distriktene er svært få og det bør være busser som går senere i helgene. (siste buss på lørdager er 19.00)
- Priser på buss og transport er dyrt. Dersom man skal oppfordre for bærekraftig transport som buss og tog så burde også prisene, samt avgangstidene være bedre slik at det er fordelaktig å ta disse valgene fremfor å ta egen bil. (det er billigere, enklere og friere å kjøre selv)
- Synspunkter på ny teknologi og reisemåter.
 - Vi kan ta i bruk ny teknologi som en app, slik at busselskapene kan tilpasse for å bruke mindre busser som går oftere fremfor en stor buss som er tom. De tilpasser til forhåndsbestillinger.
- Hva er viktig for barn og unge og deres ferdsel i trafikken.
 - Trygg skolevei, sikre fortau og fotgjengeroverganger. Selv om mange tror det, så er det mange tilfeller hvor det ikke er ideelle løsninger.
 - Enkle løsninger når det kommer til kollektiv transport med enkle og få bytter mellom buss.
- Bedre trafikksikkerhet for barn og unge.
 - Samme som punkt over.
- Hvordan barn og unge kan påvirke og bli tatt hensyn til i planleggingen av dagens og fremtidens transportløsninger.
 - Via råd (ungdomsråd, elevråd osv.) det eneste problemet er at man blir hørt, men det får ingen virkning.
 - TS ambassadører er en god ordning som vi ønsker å fortsette med. Vi er synlige, gjennomfører opplegg, påvirker ungdommen og får en positiv holdning til trygg trafikk, politi og sikkerhet.

Råd fra TS ambassadører Risør

«Ikke tenk bare på økonomi, men tenk på hva som er viktig for barn og unge. Veldig mange forslag blir stoppet på grunn av økonomi. Bussavganger blir færre, bussene

må gå flere ruter for at det skal lønne seg, bussprisene er svært høye, minste avstand fra skolen er 4km for gratis skoleskyss, det går ingen nattbusser så folk i distriktene kan komme seg hjem fra Arendal».

Flekkefjord

Hva skal planen handle om?

-Sykkel, sparkesykkel (mikromobilitet)

- Kollektivtransport

- Bruke refleks/være synlig
- Lære fra tidlig alder hvordan man oppfører seg i trafikken
- Bedre busstilbud i distriktene
- Generelt bedre busstilbud, hyppigere avganger
- Mange barn blir kjørt
- Dårlige vier
- Elektriske busser (bytte ut bussene)
- Aldersgrenser el sparkesykkel (påbud om hjelm – dette kommer)
- Trafikkregler som en del av læreplanen

Vi ønsker som sagt i chatten et bedre busstilbud/transporttilbud. Gjerne med bestilling via app slik at en slipper å kjøre tomme busser. Trafikk bør jobbes med i barnehage og skole fra tidlig alder. Dette må selvfølgelig legges opp etter elevenes

nivå. Vi ser at det synes mye med setebelte i buss. Det bør være flere kontroller av dette for å få opp setebeltebruken.

Risør

Hva skal planen handle om? Tema

- Sikkerhet
- Hvor bra transporten er lagt opp
- Gå, sykkel, sparkesykkel (sikkerhet)
- Trygg skolevei
- Hastighet/adskilt biltrafikk/gående og syklende
- Buss ikke like bra lagt opp i distriktene
- Positivt med skolebuss, stort potensiale for forbedring. Samarbeid med skolen , så de slipper å vente på skolebuss
- Økt antall bussavganger
- Nyere teknologi. Mindre busser ? El busser ? AKT app – hvor mange skal med
- Avgangstider – siste buss fra Arendal gå seinere
- Busspriser – det skal være en fordel å ta bærekraftige valg – slik at en velger buss framfor å kjøre selv, bli kjørt

Mandal

- Kollektivtrafikken , øke antall avganger, kampanjer rettet mot unge, bytte ut det å bli kjørt med det å ta buss
- Redusere trafikken

Grimstad/Dahlske

- de som går, sykler, bruker sparkesykkel
- være trygge i trafikken
- gratis reflekser på skolen
- fotgjenger felt ved Dahlske
- flere gatelys
- de unge/barn må være synlige
- el- sparkesykkel/hjelm
- lys på sykkel, også viktig med lys på el sparkesykkel

Byremo

- Kollektivtransport- sikkerhet i buss, bruk av belte
- Flere gangfelt, mange springer over
- Flere gang og sykkelstier
- Mange barn går langs veien

Søgne

- Kollektivtransport tilbudet
- Ikke gode nok muligheter
- Heller ikke for mange busser, det er ikke miljøvennlig.
- Strengere regler for el sparkesykler (det er kommet)
- Opplæring på el- sparkesykkel/trafikkregler

Diskusjon

Hvem er det som bruker el sparkesykkel ? Fra buss til el sparkesykkel.

12 års grense kommer. Alle sykla før – nå stadig flere yngre på el sparkesykkel – trafikkssikkerhet

Opplæring i nye transportmidler nødvendig.

Barn og unges mobilitets lov

«Ungdom må få større innflytelse lokalt»

Oppsummert råd fra TS ambassadørene

- Vi vil ha flere gangfelt rundt skolen
- Vi vil markedsføre for en holdningsendring i barn og unges reisevaner med tanke på å benytte kollektivtransport.
- Flere sykkelfelt på veiene.
- vi vil ha bedre sikkerhet i buss.
- Vi ønsker bedre busstilbud.
- Vi vil ha bedre kolektivtransport der det lønner seg i forhold til miljøet.
- opplæring i trafikkssikkerhet på skolen, gjevnlig
- Vi ønsker opplæring i trafikk fra barnehage og oppover.
- Flere kontroller av setebelter i buss.
- Ikke tenk bare på økonomi, men tenk på hva som er viktig for barn og unge. Veldig mange forslag blir stoppet på grunn av økonomi. Bussavganger blir færre, bussene må gå flere ruter for at det skal lønne seg, bussprisene er svært høye, minste avstand fra skolen er 4km for gratis skoleskyss, det går ingen nattbusser så folk i distriktene kan komme seg hjem fra Arendal.

Tilbakemeldingen fra ungdommene er et de setter pris på å bli involvert og uttrykke sine meninger i planarbeidet. De har fått innsikt i hvordan planarbeidet foregår og hvordan saker blir tatt opp. Et godt samarbeid med fylkeskommunen gjør at de føler at deres meninger er viktige.

Møte med 4.trinn fra Arendal og Risør på Myra sykkelgård

Trygg Trafikk i Agder jobber i tett samarbeid med fylkeskommunen for at færrest mulig skal bli drept eller alvorlig skadet i trafikken på veiene våre. Myra sykkelgård er et prosjekt Trygg Trafikk driver for Agder fylkeskommune. Sykkelgården i Arendal gir barn og elever ved skolene opplæring i trafikkregler og trafikkssikkerhet under trygge forhold. Sykkelgården fremmer sykkelglede, og er åpen for alle. Vi jobbet sammen med Trygg trafikk og ansatte ved sykkelgården og fikk mulighet til å møte 80 elever fra 4.trinn fra Risør barneskole og Moltemyr skole i Arendal som var på sykkelopplæring i juni 2022.

Vi møtte elevene i forkant/etterkant av opplæringen, da var de oppdelt i fire grupper på 20 elever. Elevene fikk en kort introduksjon til hvorfor vi ønsket å snakke med, at vi ville lage barn og unges transportplan- og da var det viktig å høre hvilke tanker de hadde om blant annet trafiksikkerhet og miljøvennlig transport. Som utgangspunkt for gruppearbeid/samtaler med 4.klassingene brukte vi et revidert spørreskjema. Det samme skjema sendes ut digitalt til ungdommene vi har hatt medvirkning med.

AGDER

fylkeskommune

Regional plan for mobilitet, barn og unges transportplan

Spørreundersøkelse

Hvor bor du?

Hvor langt er det til skolen din? Hvor lang tid tar det å komme til skolen din?

Hvordan kommer du deg dit?

Er skoleveien din trygg – er det fortau/sykelsti?

Er det noe som er skummelt i trafikken?

Hvor langt er det til dine fritidsaktiviteter (det du gjør mest av)?

Hvordan kommer du deg som regel dit?

Hvordan tror du vi kan få flere barn til å gå, sykle og ta bussen- framfor å bli kjørt

Hva kan voksne gjøre i dag for at de skal reise på en mer miljøvennlig måte?

Hvordan kan de kjøre mindre bil?

Hvordan tror du at du reiser til jobb når du blir voksen?

Hvordan ønsker du helst å reise?

Du er ordfører i kommunen din og får bestemme hva pengene skal brukes til – hva ville du gjort?

- gratis buss til alle
- bedre veier,
- flere gang og sykkelveier,
- gratis utlån av el-sykler/ el- sparkesykler

Hvis du skulle gitt oss et godt råd, hva er det lurt å gjøre/tenke på når vi skal planlegge?

Bilde X : Oppmøte til sykkelopplæring på Myra sykkelgård. Foto: Marit Vatn Jensen

Bilde X: Elever på 4.trinn gir det innspill og råd til Barn og unges mobilitetsplan Foto: Marit Vatn Jensen

Moltemyra skole 4.trinn (Arendal)

Moltemyra skole: Gå – 10 min – skolevei trygg

Kort vei, gå sykle, bli kjørt

5 min til skolen, går eller sykler, mest går

Er skoleveien din trygg – er det fortau/sykelsti?

«skoleveien min er trygg, ja det er fortau. Nei det er ikke sykkelsti»

De aller fleste oppfatter skoleveien sin som trygg, men generelt er det noe som er skummelt i trafikken.

Er det noe som er skummelt i trafikken?

«Noen ganger hvis bilene kjører fort»

«At de kjører fort»

«at det er sted som er skummelt å gå»

«steder der det ikke er fortau»

«det er den dø frosk midt på stien»

«det er lit skummelt å gå over gang felt fordi bilene stopper ikke»

Hvordan tror du vi kan få flere barn til å gå sykle og ta bussen framfor å bli kjørt?

«Bruke mindre bil»

«La de gå med vennene»

«Høre på musikk når man går/sykler»

«Gå mer»

Gøy å sykle og gå sammen til skolen framfor å kjøre bil»

Gratis buss

«Det er gøy å sykle»

«Det er gøy å sykle å gå med venner»

«Gøy å sykle»

«Det er sant at du utvikler muskler når du sykler»

«lage mindre biler eller si til barna sine at de må gå, ta bussen eller sykle»

«Tid er viktig. Ofte har foreldrene ikke tid til å sykle med barna sine. Gratis skolebuss»

«man kunne sakt at det er kjempegøy»

Trygge veier, gratis busser

**Hva kan voksne gjøre i dag for at de skal reise på en mer miljøvennlig måte ?
Hvordan kan de kjøre mindre bil?**

«ta tog i stedet for bil» «L bil istedenfor bensinbil»

«De kan bruke el bil og ta bussen eller sykle»

«Tog, buss, sykkel»

«De må løpe og jobbe mer»

«De må bevege seg mere»

«De må bevege seg mer»

«Beveg deg»

«Jogge en eller flere ganger i uka»

«sykle»

«tenk på musklene og ta en joggetur gamlefar»

«kjøre el bil isteden eller ta buss»

«sykkle, ta buss, L bil, gå om det ikke er langt»

«Ta buss eller kjøre L bil»

Gå oftere og ta bussen

Hvordan tror du at du reiser til jobb når du blir voksen?

«flyvende biler»

«kjøre»

«Sykle»

«ta bil»

Buss

«Bil»

Kjøre

Sykle

Kjøre

Ell sykkel

Sykler eller går

Sykle eller gå

Hvordan ønsker du helst å reise?

«ta tog»

«bus»

bil 2.el bil

kjøre

«tog eller buss»

Reise med buss

Taxi – skal bo på Gran canaria

«ta tog»

«Buss, tog»

«el sykkle»

Tog eller buss

El sparkesykkel

Sykkel

Bus, tog

Normalt

Sykle og gå eller ta buss

«jeg har lyst til å ta buss»

«Jeg har lyst til å ta buss»

«Buss eller sjøre»

Kjøre bil – sykle

Du er ordfører i kommunen din og får bestemme hva pengene skal brukes til – hva ville du gjort?

Gratis buss til alle	5
Bedre veier	3
Flere gang og sykkelveier	9
Gratis utlån av el-sykler/el- sparkesykler	3

Gratis utlån av sykler og sparkesykler

Annet: Kjøpe nytt hus

Hvis du skulle gitt oss et godt råd – hva er det lurt å gjøre/tenke på når vi skal planlegge?

- 1) Flere sykkelveier**
- 2) Mer elbil istedenfor bensin bil**

«På hva skal være rådet og om det er et godt råd»

«Hva tror dere folk mellom 9 og 16 år for eksempel helst vil?»

«Ha bra luft, bra vei, gress og natur»

«Trær er viktige fordi de renser lufta så vi må slutte å hogge trær»

«lage et kart, si noe til folk»

«Passe på at barna har lit mye aktiviteter. Jeg synes at aktiviteter er dyrt i Norge»

Passe på barna har aktiviteter

Kan snake på skolen om det.

(Få et fag der vi lærer om trafikk på skolen- alle har ikke sykkel....Marits notater etter samtale med elev)

Man burde lat folk om å stemme på om de skal lage en sykkel veg eller ikke

Trygge veier, høre på folk

Myra sykkelgård – elever fra Risør barneskole 4.klasse

Bilde X: Elever gjennomfører sykkelopplæring på Myra sykkelgård. Foto: Marit Vatn Jensen

Første gruppe samtale med ca 8 på hvert bord, 20 min hvor vi går gjennom spørreskjema med elevene og lar de snakke fritt. Den andre gruppen får utlevert spørreskjema, med ønske om å særlig svare på følgende tre spørsmål/problemstillinger. Lærere og ansatte fra fylkeskommunen bidrar ved bordene.

- 1. Hvordan tror du vi kan få flere barn til å gå, sykle og ta bussen framfor å bli kjørt**
- 2. Hva kan voksne gjøre i dag for at de skal reise på en mer miljøvennlig måte? Hvordan kan de kjøre mindre bil?**

3. Hvis du skulle gitt oss et godt råd, hva er det lurt å gjøre/tenke på når vi skal planlegge?

I en innledende samtale med håndsopprekning får vi vite at de fleste går eller sykler til skolen. Et fåtall som bor litt lengre unna blir kjørt eller tar buss.

De oppfatter skoleveien sin som generelt trygg og de fleste steder er det fortau/gang sykkelvei. Om det er noe som er skummelt i trafikken er det biler som kjører for fort, eller de er redde for å bli påkjørt når de krysser veien

Til fritidsaktiviteter varierer det om barna går/sykler eller blir kjørt. Avhenger av avstand.

På spørsmål om hvordan vi kan få flere barn til å gå, sykle og ta bussen framfor å bli kjørt svarer de

«flere gang og sykkelveier»

«Foreldre må si nei til å kjøre barna»

«ha litt større vei på de smale veiene»

«de burde sykle mer sånn at det blir gøyere»

Gi som lekse å gå til skolen

Konkurransen om å gå og sykle mer

Gøye veier

Mer gangfelt, trafikklys, gøye veier

Mer gangfelt

Gøy vei og trafikklys

«de burde sykkle mer sånn at det blir gøyere»

«det kan bli flere fartaue og sykkelvei»

Ta føle (flere barn kan ta følge da blir det gøyere å gå/sykle

Foreldrene må si nei til og kjøre barnet

Sele bilen

Voksene må si når vi må gå, Sele bilen

Passe på tida, selge bilen, sykkelsti

De voksne sier det

De voksne sier det

«Selle bilen. Nå må dere gå sier de «

«Si at de må gå»

**Hva kan voksne gjøre i dag for at de skal reise på en mer miljøvennlig måte?
Hvordan kan de kjøre mindre bil ?**

«De kan gå og sykle mer»

«Begynne å sykle, begynne å gå, kjøpe el-bil

Bruke L-sykkel

«De kan kanskje sykle mer og så kan de kjøre bil på lange veier»

«Sier til Pappa at vi må sykle mer»

«Få seg en hund så går en mer»

«Gå mer, bruke el-bil»

«Ikke reise så langt unna»

«prøve flere ganger»

Prøv mer

Prøve flere ganger

Prøv mer

De kan sykkle eller sparkesykkle med el-sparkesykkel

De kan sykle til jobb eller gå

De kan sykle til job, bare ikke mamma – ho har jobb i Arendal. De kan ta bus. De kan ta elektrisk sparkesykkel eller sykkel.

Sykle, sparke sykle

El bil, buss, tog

El bil buss og tog

El bil , bus, tog

Sele bilen og el bil

El bil

El bil, bus å tog

Kjøpe el bil, ta buss og tog

Hvordan tror du at du reiser til jobb når du blir voksen?

«Kommer an på hvor man bor og jobber»

Sykle

Med bil

El-sykkel

El-bil

Flyvende biler

Hvordan ønsker du helst å reise ?

«Gå og sykle er hyggelig»

«El -bil»

Kanskje sykle eller L-sparkesykkel

Buss

T-bane

El-sykel

El-bil

Å gå eller sykle

Sykle, el bus, buss

Gå eler sykle

Sykle

Sykle å gå

Du er ordfører i kommunen

Gratis buss og dyrere biler

Flere gang og sykkelveier

«ødelegge bilen så de voksne ikke kan kjøre»

Gratis buss til alle

Gratis utlån av el-sykler/el-sparkesykler

Alle alternativ

Gratis utlån av el-sykler/el-sparkesykler

Gratis utlån av el- sykler/el-sparkesykler

Flere gang – og sykkelveier

Flere gang og sykkelveier

Flere gang og sykkelveger

Et godt råd:

- Kjøpe el bil – nei ikke alltid så lurt likevel, da blir det flere biler ...
- Lage flere sykkelveier
- Få flere til å sykle mer
- Plante trær på et fritt plass
- «Da kan de tenke på at det er gøyere og sykle og ikke kjøre bil for biler slipper mye gass»
- «Få folk til å gå mer»
- «Ikke kjøre bare for å kjøre»
- «Ikke la bilen stå å gå»
- «Bygge mindre vei for vi trenger natur»
- Vi har veier over hele verden, trenger ikke nye/gamle. Kan fjerne veier!
- «Få biler som ikke forenser med pedaler som går fort
- Farge gangoverfelt
- Flere busser
- Fler tog (har ikke tog her)
- Da kan de tenke på at det er gøyere å sykle en å kjøre bil fordi biler slipper mye gass og det gjør ikke sykkel
- De voksne kan snakke med barna
- «Jeg kan spørre bestefar som jobber i kommunen om flere fortau»
- Lage flere sykkel veier og sykkle mer
- Sykel veier eler gratis buss til alle
- Gratis buss til alle
- El-sykler

Risør barneskole 1. og 2.trinn, august 2022

Trygg trafikk var involvert i medvirkning med TS ambassadørene vgs. I forbindelse med skolebesøk på barneskole høsten 2022 hadde de samtaler om mobilitetsplanen med 1. og 2. klasse ved Risør barneskole. Det var vanskelig å få konkrete innspill, men de var opptatt av temaet. Under presenteres utsagnene i sin helhet (basert på lydopptak).

Følgende var tema:

- Hvordan kommer de seg til skolen og fritid -er det noe som er vanskelig, og hva voksne bør tenke på som er viktig for at barn skal komme seg til skole eller venner.
- Oppfatter de skoleveien sin som trygg, og hvis ikke hva er skummelt

1. trinn (6 år)

Noen få går til skolen. Da går de sammen med en voksen. Én sykler av og til.

- «Bilene kan være farlige, for man kan bli kjørt på. Men man kan gå med reflekser.»
- «Hvis det er farlig, kan man lage gjerde.»
- «Gjerdet skulle være sånn at ikke bilene skal dette i vannet.»
- «I Oslo er det farlig å gå.»
- «Hvis det skjer noe i trafikken, da kommer det brannvesen og politi.»
- «Det burde være trafikklys.»
- «Vi må følge de pilene og de strekene der de stopper.»
- «Man burde lage sånne fotgjengerfelt over veien.»
- «Man burde laga en stor port, og så kan porten åpne seg når vi skal gå over. Og så må den lukke seg.»
- «Det er ikke noen som kjører fort på Tangen, men jeg bader nesten alltid.»
- «Jeg går til skolen. Eller sykler med mamma.»
- «Man kan også sykle med en storebror!»
- «En gang jeg ble henta på skolen, og da vi gikk ned grusveien, da så vi brannbilen, og da var det en bil og motorsykkel som krasja.»
- «I Kristiansand, der er det farlig, der er min leilighet, og der er det veldig store biler altså! Vi må alltid gå på fortauet.»
- «Vet du hva, da min onkel skulle ta motorsykkelen sin, og kjørte ut i veien, da kom det plutselig en bil i full fart, og de krasja. Han skada storetåa si. Den ble helt svart! Og nå har han mista tåa!»
- «Når vi skal over veien, så er det faktisk lurt å gjøre sånn: (viser at han holder armen ut)!»

2. trinn (7 år):

Noen, ikke så mange går til skolen. Da går de sammen med en voksen. Et par syklet av og til. De fleste blir kjørt.

«Jeg går på sida av veien. Det er trygt»

«Ja, jeg går på fortauet. Det er ikke farlig.»

«Noen ganger er det farlig å gå. Det er hvis bilene ikke stopper. Det har skjedd noen ganger.»

«Ja, jeg har også sett en gang at bilen ikke stoppa.»

«Noen steder er det lov til å gå midt i veien når det er sommer, for da er det ikke noen buss eller taxi som kan kjøre der». (Er det gågater du tenker på? «Ja.»)

«Det er litt lurt å gå til skolen, for da kan du øve deg på å se deg til begge sider.»

«Når jeg går over veien, da stopper bilene.»

«Det var en ting som skjedde i går, og det var en bil som krasja!» «Ja, jeg så faktisk krasjen!»

(En trafikkulykke mellom mopedist og bil på Frydendal i Risør)

«En gang falt jeg ut i veien! Det var da bilene kjørte, men det gikk helt fint.»

«Noen ganger går jeg til skolen. Noen ganger tidlig tid SFO, og noen ganger til skolen»

«Hvis det er farlig, kunne vi tatt med telefonen!»

«De voksne kunne laga et gjerde på fortauet, som stopper det slik at man ikke kan dette ut i veien.»

«Når jeg skal krysse veien så skal jeg se meg til venstre og høyre.»

Trygg trafikk på skolebesøk i Risør. 1 og 2.klassinger forteller om skoleveien sin

«Jeg vil gjerne si noe !» Trygg trafikk på skolebesøk i Risør august 2022.

Andre arenaer for deltagelse og medvirkning

Statsforvalterens arrangement «Når går bussen» Arendalsuka ung
En debatt om betydningen av et godt kollektivtilbud for barn og unge

Statsforvalteren i Agder

NÅR GÅR BUSSEN?

- en debatt om betydningen av et godt kollektivtilbud for barn og unge

Tid: Fredag 19.august kl. 1230-1400

Sted: Clarion Hotel Tyholmen, Arendal, sal A og B

Program

- 1230: Velkommen og innledning. Ved statsforvalter i Agder Gina Lund
- 1240: Hvilke utfordringer med barn og unges kollektivtilbud i Agder ser ungdomsrådene i Agder? Ved Statsforvalterens ungdomsråd
- 1255: Planarbeid i Agder fylkeskommune. Ved Marit Vatn Jensen, samferdselsavdelingen i Agder Fylkeskommune
- 1305: Vårt arbeid med barn og unges transport. Ved Hilde Bergersen, Agder Kollektivtrafikk (AKT)
- 1315: Barn og unges rett til fritid inkluderer kollektivtransport! Ved Johanne Fearnley, prosjektmedarbeider i Redd Barna
- 1335: Paneldebatt, ledet av statsforvalter Gina Lund
Deltakere:
Statsforvalterens ungdomsråd Mari Due-Tønnessen og Gabriel M. Kittelsen
Fylkespolitiker Christian Eikeland (FRP)
Fylkespolitiker Mirella Høyer-Berntsen (SV)
Arendals varaordfører Terje Eikj (KrF)
Fagdirektør hos Statsforvalteren Thomas C. Kiland-Langeland
AKT Hilde Bergersen
Samferdselsavdelingen i fylkeskommunen Marit Vatn Jensen

Punkter/spørsmål til paneldebatt om kollektivtransport – ungdomsarrangement Arendalsuka:

- 1) **Samsvar skoletider og busstider. Hvorfor er det så vanskelig og hva kan vi gjøre?**
 -
 -
- 2) **Er pris et viktig virkemiddel?**
 -
 -
- 3) **Kollektivtilbud til fritidsaktiviteter, hvordan skal det bli bedre?**
- 4) **Kan ungdom som bor på bygda forvente at det skal gå en buss til fotballen, eller mener vi at det er foreldre som må ta ansvar for kjøringen på kveldstid?**
 -
 -
- 5) **Hvis vi ønsker at de unge skal flytte tilbake til Agder, er kollektivtilbud viktig?**
 -
 -
- 6) **Gode løsninger fremover?**
- 7) **Satsing på klima, hvorfor er kollektivtransport viktig i den satsingen? Betydningen av oss voksne som gode forbilder – utøver vi bærekraftig transport?**
- 8) **Hvilken betydning har arealplanleggingen for utviklingen av kollektivtilbudet og ulike kollektivløsninger. Er prinsippene om samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging brukbare også i distriktene?**
- 9) **Hvordan involvere barn og unge i prosessene fremover i kommunene, med hva de vil ha buss til? Ungdomsråd må brukes!**

Foto og illustrasjonskonkurransen for barn og unge – Regional plan for mobilitet

AGDER
fylkeskommune

Konkurransen - foto og illustrasjon

Agder fylkeskommune lager en mobilitetsplan – den handler om hvordan vi reiser, hvor vi reiser og hva som påvirker valgene våre. Det dreier seg også om transport av varer og gods.

Vi er på jakt etter illustrasjoner og foto som vi kan bruke i planen. Deltagelse er åpen for deg under 25 år.

Premiering for foto og illustrasjon:

1. plass kr. 3000,-
2. plass kr. 2000,-
3. plass kr. 1000,-

Bidragene må sendes på epost til Agder fylkeskommune, **postmottak@agderfk.no** innen 21. oktober. Husk å merke eposten med "mobilitetsplanen". Les mer om konkurranse-regler på **agderfk.no/konkurransen**

Spørsmål? marit.vatn.jensen@agderfk.no eller 40 46 26 33

Oppsummering medvirkning

Etter gjennomført medvirkning ble alle råd samlet og presentert for ungdommens fylkesutvalg 22.september.

Tryggere skolevei

De som går og sykler skal ha tryggere gang og sykkelvei

Det skal jobbes for at alle barn og unge skal ha en trygg og god gang og sykkelvei til skolen.

Sikkerhet i buss – sitteplasser, unngå at elever må stå, kontroll på beltebruk i buss

Sikrere bussholdeplasser

Flere gang og sykkelveier

Sikrere kryssing av veg

Trafikkopplæring fra tidlig alder, viktig gjennom hele skoletida.

Holdningskampanjer rus og fart

Barn og unge i hele Agder skal ha et tilstrekkelig kollektivtilbud

Flere bussavganger - til by/kommunesenter

Distriktsrute/bestillingstransport/aktivitetsbuss

Et tilbud som er universelt utformet

Pris – alle skal med. Billigere buss til unge.

Det bør jobbes mot bedre miljøvennlig mobilitetstilbud (El sykkel, el sparkesykkel og el buss)

De voksne kunne laga et gjerde på fortauet, som stopper det slik at man ikke kan dette ut i veien.

Flere ladestasjoner i bygd/distrikt

Flere el - busser i de større byene, og utvikle dette mer og mer overalt

El sykler må bli tilgjengelige for flere (leiemuligheter) lademuligheter, trygg parkering

Lage flere gang og sykkelveier og sykle mer

Mer el bil stedet for bensin bil

Ikke kjøre bare for å kjøre

Voksne må si nei til å kjøre barna

De voksne må bli mer miljøvennlige og bevege seg mer

Det er viktig å sikre skoleveien til barn og unge.

Dere burde sette krav til alle kommuner om at barn og unge burde ha en trygg og sikker skolevei som legger til rette for gå og sykkelmuligheter

Bygge mindre vei for vi trenger natur

Plante trær

Hva tror dere folk mellom 9 og 16 for eksempel helst vil?

Lage et kart, si noe til folk.

Høre på folk

Det er lurt å huske å promotere og løfte fram de fine ordningene vi allerede har.

Det er også viktig å prioritere de unge siden det er vi som skal ta over landet.

Tenke på at de i distriktet ikke har samme muligheter som de i byer og tettsteder.

At det skal være trygt for barn, unge og eldre (gang og sykkelsti)

Lytte til ungdommen!

Foreløpig utvalg etter gruppediskusjon i Ungdommens fylkesutvalg 22.september

- **Det er billigere å sikre veien enn å tape et liv**
- **Det er viktig med trafikkopplæring fra tidlig alder, og gjennom hele livet.**
- **Det skal sette krav til alle kommuner om at alle skal ha en trygg og sikker gang- og sykkelvei som legger til rette for gå og sykkelmuligheter**
- **Det er viktig at barn og unge i hele Agder skal ha et tilstrekkelig kollektivtilbud**
- **Pris – alle skal med. Billigere buss til unge.**
- **Det bør jobbes mot mer miljøvennlig reise**
- **Tenke på at de i distriktet ikke har samme muligheter som de i byer og tettsteder.**
- **Lytte til ungdommen!**

Disse var også foreslått tatt med

Sikkerhet i buss – sitteplasser, unngå at elever må stå, kontroll på beltebruk i buss ✘

Sikrere bussholdeplasser ✘

Et tilbud som er universelt utformet ✘

Bygge mindre vei for vi trenger natur ✘

Disse ble igjen bearbeidet av gruppen, før vi fikk det endelige forslaget. Det presenteres som Barn og unges mobilitetsplan 9 råd.

Re: barn og unges råd - BU transportplan

Nanna Thomsen <Nannahald@outlook.com>

Til ● Jensen, Marit Vatn

Kopi ○ Gabriel Moland Kittelsen; ○ susannejacobsen@gmail.com; ○ Strømberg, Johannes;

● Lindaas, Ingvild Møgster

↩ Svar

↩ Svar til alle

→ Videre send

tor. 20.10.2022 14:07

Du svarte på meldingen 21.10.2022 08:44.

Hei, vi har diskutert litt og har kommet fram til disse punktene:

- det er billigere å sikre vei enn å tape liv
- det er viktig med trafikkopplæring fra tidlig alder, og gjennom hele livet
- Det skal settes krav til alle kommuner om at alle skal ha en trygg og sikker gang-og sykkelvei
- det er viktig at barn og unge i hele Agder skal ha et godt nok kollektivtilbud
- Pris- alle skal med. Billigere buss til unge
- det skal jobbes mot et mer miljøvennlig reisetilbud
- det er viktig å tenke på at de i distriktene ikke har samme muligheter som de i byer og tettsteder
- sikkerhet i buss og på bussholdeplasser
- bestillingsruter er et godt tilbud i distriktene

Vi mener at dette er de viktigste punktene. Vi syns også at dette er en fin måte å formulere punktene på med et litt ungdommelig språk.

Bilde X.Utvalgte råd fra barn og unge, e-post fra ungdommens fylkesutvalg

6 Referanseliste

Barns aktiviteter og daglige reiser i 2020, Opinion-rapport utarbeidet for Samferdselsdepartementet høsten 2020

Bærum kommune (2020a). Forskningsprosjekt om kjøring til fritidsaktiviteter. Presseinformasjon publisert 10.feb.2020 og oppdatert 6.aug.2020

Hjorthol, R. og Nordbakke, S. (2015). Barns daglige aktiviteter og reiser i 2013 og 2014. TØI rapport 1413/2015

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) (2019). Barn og unges medvirkning. Artikkel, sist oppdatert 11.09.2019. Tiltak for barns egenstyrte mobilitet og aktivitet Copyright © Transportøkonomisk institutt, 2021 59

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) (2021b). Barn og unge i plan og byggesak. Veiledning oktober 2021. Erstatte KMD 2021a

Kolbenstvedt, M. (2020). Barnekonsekvensanalyse. Tiltakskatalog for Transport, miljø og klima. www.tiltak.no.

Kolbenstvedt, M. (2021a). Barns transportplan. www.tiltak.no.

Kolbenstvedt, M. (2021b). Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging. Tiltakskatalog for Transport, miljø og klima. www.tiltak.no

Stortingsmelding 20 (2020-2021) Nasjonal transportplan 2022-2033. Kap.9 Barnas transportplan

Nettsider:

<https://www.statsforvalteren.no/agder/plan-og-bygg/ny-veileder-barn-og-unge-i-plan-og-byggesak/>

¹ [Hvordan ta hensyn til barn i planleggingen? - Tiltakskatalog for transport og miljø](#)

[Tilskudd til tryggere skoleveier og nærmiljø | Statens vegvesen](#)

[Redd-Barna-Rapport-Oppdrag-31-Rett-på-fritid-2019.pdf \(reddbarna.no\)](#)

¹ [mal rapporter \(vegvesen.no\)](#) TØI rapport 1413/2015 Barns aktiviteter og daglige reiser 2013/2014

¹ [Barns aktiviteter og daglige reiser i 2020 \(vegvesen.no\)](#)

¹ <https://ruter.no/omruter/prosjekter/bestillingstransport/aktivitetstransport/>

¹ [Trygt hjem - Innlandet fylkeskommune](#)

¹ [HentMeg tjenesten endres og vil fra 4. januar hete Farte Bestilling. - Midt-Telemark kommune](#)

¹ [Barnetråkk - Tiltakskatalog for transport og miljø](#)

¹ [Forside - Ungdommens distrikts panel \(distriktssenteret.no\)](https://distriktssenteret.no)

AGDER
fylkeskommune

Agder fylkeskommune

Postboks 788, Stoa

NO-4809 Arendal

Besøksadresse Kristiansand:

Tordenskjolds gate 65

Org.nr.: 921 707 134

Bank: 3207.28.74993

Besøksadresse Arendal:

Ragnvald Blakstads vei 1

www.agderfk.no